

จาก อีกฝั่ง ทางรถไฟ

วรัชยา เกษมสุข

© childrenlitswu2020

จากอีกฝั่งทางรถไฟ

เรื่องและภาพ วรัชยา เกษมสุข

วรรณกรรมเยาวชน สำหรับเด็ก ๑๒ ปีขึ้นไป

ต้นฉบับวรรณกรรมสำหรับเด็กนิพนธ์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๒

ผลงานสร้างสรรค์ในรายวิชา วด ๔๕๑ ภาคนิพนธ์ทางวรรณกรรมสำหรับเด็ก

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวรรณกรรมสำหรับเด็ก

ศูนย์การศึกษาระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

© childrenlitswu2020

© childrenlitwu2020

๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๑

แหม่มกำลังจัดกระเป๋าจะไปทัศนศึกษา เด็กหญิงลังเลว่าจะนำสมุด
เก่าเล่มนั้นใส่กระเป๋าไปด้วยดีหรือเปล่า

ตั้งแต่ยังเล็ก คุณทวดทั้งสองท่าน รวมทั้งบรรดาคุณตาคุณยายต่าง
บอกเป็นเสียงเดียวกันว่า แหม่มมีหน้าตาและนิสัยคล้ายคุณทวดอนงค์ที่เสียชีวิต
ไปเมื่อไม่กี่ปีก่อนแหม่มจะเกิด ทั้งสองมีดวงตาโต รูปร่างค่อนข้างผอม ผมหยักศก
หน้าสีดำนสนิท ตาเคยเล่าว่าสมัยแหม่มยังพูดไม่คล่องนักจู้ ๆ แหม่มก็มักพูดประโยค
ยาว ๆ เรียกคุณตาคุณยายด้วยชื่ออย่างห้วน ๆ และบอกว่าตัวเองชื่อ อนงค์
ภาพถ่ายขาวดำของทวดอนงค์ตอนเด็ก ๆ ก็ดูคล้ายแหม่มตอนยังเล็กไม่ใช่น้อย

แบบยังเคยละเมอเดินตอนนอนหลับอีกด้วย เดือดร้อนถึงพอกับแม่ที่ต้องพาแบบไปโรงพยาบาลรวมทั้งเข้าวัดไปทำบุญ รดน้ำมนต์ขนานใหญ่

ยายบอกว่าแบบเกิดวันเสาร์ จึงมีสัมผัสพิเศษ ยายก็เกิดวันเสาร์เหมือนกัน ยายเล่าว่า ตอนเล็ก ๆ ยายเคยมองเห็นคนแปลก ๆ ที่คนอื่นมองไม่เห็น ยืนเฉย ๆ อยู่ตามถนนหรือตามใต้ต้นไม้ แต่มารู้ทีหลังว่าที่มองเห็นไม่ใช่คน ยายอวดว่ายายดูดวงเป็นเสียด้วย แม้ว่ายายเป็นหมอเดาต่างหากไม่ใช่หมอดูแม่กับพ่อเกิดวันจันทร์ เป็นคนดวงแข็งจึงไม่เคยเจอเรื่องเหนือธรรมชาติเลย

แบบจำเรื่องที่เรียกตัวเองว่าอนงค์ไม่ได้ รวมทั้งจำไม่ได้ว่าเคยละเมอเดิน แต่จำได้ว่าตอนเด็กเคยไปวิ่งเล่นในวัดอยู่บ่อย ๆ ที่เที่ยววันเสาร์อาทิตย์ของแบบนอกจากสวนสัตว์กับห้างก็คือวัดทั้งในกรุงเทพฯ และปริมณฑล แบบจำเพลงที่ขอร้องกับยายตอนเด็ก ๆ ได้ และพอกับแม่ต้องให้แบบสวมสายสิญจน์ใส่สร้อยพระไว้เสมอ เพื่อน ๆ มักสนใจสายสิญจน์ของแบบ อาจเพราะสำหรับเด็ก ๆ ด้ายสายสิญจน์ก็มีสีสันคล้ายเครื่องประดับ

แต่ก็มีบางเรื่องที่พอโตขึ้นแบบไม่เคยเล่าให้ใครฟัง เช่น เรื่องชายชราคนหนึ่งที่เปิดหมวกตกทายแบบวันหนึ่งตอนที่แบบขึ้นรถเมลกับแม่ แม่ไม่ได้ทันสังเกตชายชราคนนั้น เรื่องช่วงเวลาก่อนนอนที่แบบมักจะรู้สึกเหมือนได้ยินเสียงฝนตกกับเสียงใครบางคนเรียกตัวเองดังมาจากที่ไกล ๆ เรื่องลื่นชักโต๊ะเขียนหนังสือที่มีไว้ซ่อนความลับที่แบบรู้คนเดียวและเรื่องที่โรงเรียนที่หลัง ๆ มานี้แบบรู้สึกไม่อยากจะเล่าให้ใครฟังเท่าไร แม้แต่แม่ก็ตาม บางเรื่องแบบก็อยากจะลืมไปด้วยซ้ำ

บ้านที่แบมอยู่กับพ่อและแม่เป็นบ้านเก่าของตากับยาย อยู่ในซอยย่าน
กรุงเก่า เป็นบ้านชั้นเดียว รอบบ้านมีกระถางต้นไม้แน่นชนิด เครื่องเรือนเก่า ๆ
ของตายายยังตั้งอยู่ในบ้าน เช่นเตียงนอนไม้ของแบมก็เป็นเตียงเก่าของคุณทวด
สมัยก่อน ตู้ที่วางโทรทัศน์ในห้องนั่งเล่นก็เป็นตู้ไม้เก่าของยาย มีถ้วยชามลาย
เบญจรงค์วางโชว์อยู่ รวมทั้งมีลิ้นชักใส่ของที่ไม่ค่อยเห็นใครเปิดออกมา

เดือนก่อนตอนเย็นหลังเลิกเรียนแบมลองเปิดลิ้นชักตู้วางโทรทัศน์
พบว่ามียังสมุดนักเรียนสมัยก่อน กระดาษและจดหมายเก่า ๆ หลายบีก มีกระทั่ง
ปลาตะเพียนสานด้วยกระดาษและโทรศัพท์กระป๋องชิ้นสนิม

สมุดนักเรียนสมัยเก่าขนาดเท่าสมุดการบ้านของแบม แต่มันเก่าจน
กระดาษทั้งเล่มกลายเป็นสีน้ำตาลอมเหลืองและเปื่อยจนต้องจับเบา ๆ เพราะ
กลัวจะหลุดออกมาเป็นแผ่น ๆ หน้าปกมีรูปเด็กผู้ชายคนหนึ่งสวมชุดนักเรียนและ
ธงชาติไทย ปกหลังมีเนื้อเพลงชาติไทยและตารางสูตรคูณ ด้านล่างของหน้าปกมี
ชื่อเจ้าของสมุดค่อนข้างเลือนราง แต่ชื่อโรงเรียนยังเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นโรงเรียน
เดียวกับที่แบมกำลังเรียนอยู่ แบมเรียนโรงเรียนเดียวกับที่แม่เคยเรียน และ
โรงเรียนเดียวกับน้ำ ๆ และยาย ลายมือเจ้าของสมุดคนเดิมสวยและบรรจง สอง
สามหน้าแรกดูเหมือนจะเป็นการจดคำศัพท์ภาษาอังกฤษ หน้าถัด ๆ มาเป็น
ความเรียง มีวันที่กำกับไว้ด้วย

ข้อความในหนังสือเล่าเรื่องชีวิตทั่ว ๆ ไปของคนที่คุณเหมือนจะเป็นเด็ก
นักเรียนหญิงคนหนึ่งในอดีต แต่เรื่องหน้าท้าย ๆ คือเรื่องที่แบมสนใจ เพราะ

เจ้าของสมุดเล่าเรื่องสงครามและระเบิดในประเทศไทยช่วงสงคราม พร้อมบอก
ว่าเธอกำลังจะย้ายไปกาญจนบุรี

แหมมเคยคิดว่าเจ้าของสมุดอาจเป็นยาย จำได้ว่ายายเคยเล่าว่าสมัย
เด็กยายอยู่บ้านสวนที่แปดริ้วก่อนมาอยู่กรุงเทพฯ พอลองถามแล้ว ยายไม่เคยอยู่
กาญจนบุรีเลย

แหมมไม่ค่อยแน่ใจเรื่องความจำของยายเท่าไร ยายชอบลืมนี่ว่าเอา
แว่นตาไว้ตรงไหน ทั้งที่จริง ๆ ยายก็ถืออยู่ในมือ แต่แม่ช่วยยืนยันอีกคนว่ายายไม่
เคยอยู่ที่กาญจนบุรี

บังเอิญที่ปีนี้แหมมกำลังจะไปทัศนศึกษาที่กาญจนบุรี ที่จริงแหมมอยาก
ไปตามหาเจ้าของสมุดตัวจริงแต่ก็ไม่ว่างจะทำอย่างไร แหมมไม่รู้ชื่อเจ้าของสมุด รู้แต่
จังหวัดและอำเภอที่เธอจะย้ายไป อย่างน้อยก็อยากไปถึงที่ที่เจ้าของสมุดเคยเล่า
เอาไว้สักครั้ง

เข้าวันทัศนศึกษา แหมมตื่นแต่ใจตื่นนอนเองไม่ต้องให้แม่ปลุก แม่ทำ
ข้าวเช้าให้แหมม ส่วนพ่อยังนอนหลับอยู่ในห้อง แม่ขับรถไปส่งแหมมที่โรงเรียน
ตามปกติ บางทีแม่ก็ทำตัวปกติได้อย่างไม่น่าเชื่อสำหรับแหมม เข้านี้คุณครูจะพา
นักเรียนในชั้นไปขึ้นรถไฟที่หัวลำโพง

เมื่อนั่งต่อแถวรอเช็คชื่อ แบลมก็รู้สึกกังวลขึ้นมา แบลมเพิ่งคิดว่าเพื่อนสนิทของแบลมมีสองคน คือวีวีและบ๊วยฝ้าย แต่ที่นั่งทั้งบนรถบัสและรถไฟเป็นที่นั่งแบบคู่ นั้นหมายความว่าใครสักคนต้องได้นั่งคนเดียว แค่คิดขึ้นมาก็รู้สึกมวนท้อง แบลมไม่อยากให้เห็นที่ต้องนั่งคนเดียวคือตัวเองเลย

พอขึ้นไปบนรถไฟ แบลมได้นั่งกับบ๊วยฝ้ายเพราะวีวีอยากนั่งคนเดียว แบลมโล่งใจขึ้นมาหนึ่งเปลาะ แต่ก็บังเอิญเหลือบไปเห็นพิมพ์ที่นั่งคนเดียวอยู่ที่เก้าอี้ด้านข้าง พิมพ์เคยเป็นเพื่อนสนิทกับแบลมจนถึงปีที่แล้ว พิมพ์ดูไม่ได้เด็ดร้อนอะไรนักที่ต้องนั่งคนเดียว แค่มองออกไปนอกหน้าต่างระหว่างที่รถไฟแล่นไป ใ้หูฟังสีขาวฟังเพลงคนเดียว

วันนั้นคงเป็นวันทัศนศึกษาธรรมดาของแบลม ถ้าตอนที่ไปถึงสะพานข้ามแม่น้ำแควครูไม่ได้ให้ทุกคนแวะพัก เพื่อน ๆ จับกลุ่มกันถ่ายรูปอย่างสนุกสนาน แต่แบลมเหลือบไปเห็นแมวสีเทาตัวหนึ่งเดินผ่านมา

วันนั้นคงเป็นวันทัศนศึกษาธรรมดาของแบลม ถ้าพิมพ์ไม่ก้มลงไปเล่นกับแมวตัวนั้น

วันนั้นคงเป็นวันทัศนศึกษาธรรมดาของแบลม ถ้าแบลมไม่เล่นกับแมวตัวนั้นพร้อมพิมพ์

“อย่าไปจับแมวลี สกปรกอะ” ของขวัญ เพื่อนคนหนึ่งสนิทกับกลุ่ม
แมมร้องขึ้นมา

“น่ารักออก” พิมพ์อุ้มแมวม้วนมาชูใส่ของขวัญ จึงเห็นว่าตรงท้องแมมมี
ปานสีดำรูปคล้ายหัวใจ

“ไม่เอา มีเห็บหรือเปล่าไม่รู้” ของขวัญบน “แมมไปล้างมือเลยนะ”

แมมเดินไปล้างมือที่ห้องน้ำแถว ๆ นั้น พิมพ์ก็เดินมาล้างมือข้าง ๆ กัน
แมมอยากพูดอะไรสักอย่างกับพิมพ์แต่ยังไม่ทันคิด พิมพ์ก็เดินผละออกไปแล้ว

คงเป็นวันทัศนศึกษาธรรมดาของแมม ถ้าแมมไม่เจอแมมตัวนั้น

คงเป็นวันทัศนศึกษาธรรมดาของแมม ถ้าแมมไม่ได้ย่อนเวลาไป ๗๕ ปี
ในวันนั้น

© childrenlitwu2020

๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๖

สถานีรถไฟหัวลำโพงนั้นสร้างขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๕ ตัวอาคารโค้งรูปครึ่งวงกลมออกแบบโดยสถาปนิกชาวอิตาลี ลักษณะอาคารคล้ายกับสถานีรถไฟแฟรงก์เฟิร์ตในประเทศเยอรมนี ในสมัยนั้นการสร้างอาคารที่หลังคาเป็นรูปครึ่งวงกลมในไทยถือเป็นเรื่องแปลกและยาก จึงถือว่าสถานีรถไฟหัวลำโพงเป็นอาคารหนึ่งที่สวยงามและสำคัญในประเทศไทย

ในปีพุทธศักราช ๒๕๔๖ สงครามโลกครั้งที่สองในประเทศแถบฝั่งยุโรปอยู่ในจุดตึงเครียด ประเทศไทยถือเป็นหนึ่งในจุดยุทธศาสตร์ที่มีความเกี่ยวข้องต่อการรบในฝั่งเอเชีย เพราะกองทัพเรือญี่ปุ่นเข้ามาในไทยตั้งแต่เดือนธันวาคมเมื่อสองปีก่อน หลังจากไทยประกาศร่วมรบกับญี่ปุ่นและประกาศสงครามกับ

ฝ่ายสัมพันธมิตรในเดือนมกราคมปี พ.ศ.๒๔๘๕ ก็เริ่มมีเรือบินของอังกฤษมาทิ้งระเบิดลงพระนคร

ผู้คนที่สัญจรไปมาในพระนครระยะนี้จึงได้เห็นภาพครอบครัวหลายครอบครัวต่างพากันขนข้าวของสัมภาระขึ้นรถ ลงเรือ หรือขึ้นรถไฟย้ายไปอยู่ตามหัวเมืองต่างจังหวัดเพื่อหนีสงครามในพระนคร หนีทิ้งระเบิดและสภาพความเป็นอยู่ที่ข้าวของเครื่องใช้รวมทั้งวัตถุดิบทำอาหารราคาสูงขึ้นเรื่อย ๆ

หญิงอายุประมาณสามสิบปีและเด็กหญิงอายุย่างเข้าวัยรุ่นคนหนึ่งยืนอยู่ริมชานชาลา ดูท่าว่าจะเป็นหนึ่งในครอบครัวที่กำลังอพยพย้ายไปต่างจังหวัด ทั้งสองขนสัมภาระกระเป๋าเดินทางใบใหญ่และกระเป๋าเสื้อผ้า โดยมีลูกจ้างผู้ชายคนหนึ่งช่วยขนมาบนรถเข็น หญิงสาวที่น่าจะเป็นแม่รูปร่างปานกลางค่อนข้างผอม ผมสั้นเป็นลอนและสวมหมวก ลูกสาวผอมสูงอย่างเด็กที่กำลังโต ผมสั้นอย่างเด็กนักเรียนและสวมหมวกเช่นเดียวกับมารดา ทั้งสองมีดวงตาคมโต สวมเสื้อผ้าสะอาดเรียบร้อยบอกว่ามีฐานะปานกลางถึงค่อนข้างดี

เมื่อสองแม่ลูกได้ที่นั่งบนรถไฟ แม่ก็ส่งเงินให้ลูกจ้างที่มาขนของ ลูกจ้างรับเงินแล้วลงจากรถไฟไป หญิงวัยกลางคนท่าทางอารมณ์ดีที่นั่งตรงข้ามพิจารณามองดูทั้งสอง เมื่อสบตากันเข้าจึงเอ่ยปากถาม

“เธอจะย้ายออกจากพระนครเหมือนกันหรือจ๊ะ”

“ใช่จ๊ะ” ผู้เป็นแม่ตอบ ในขณะที่ลูกสาวยังมองออกนอกหน้าต่างรถไฟดู
ผู้คนที่เดินไปมาในสถานี

“จะไปที่ไหนกันหรือ”

“เมื่อกลางคืนจ๊ะ พ่อเขาอยู่ที่นั่น” แม่บ่นๆ ไปไปทางลูกสาว

“ดีจริงที่มีบ้านอยู่ ฉันจะไปอาศัยเขาอยู่ เห็นว่าเลยจากหนองปลาจุกไป
อีก เรือนก็อยู่ลึก ๆ ในสวน”

“ทำสวนอะไรหรือจ๊ะ”

“เมื่อก่อนเขาปลูกกระท้อนบ้าง ลำไยบ้าง แต่ว่าปล่อยทิ้งร้างไปแล้ว ฉัน
กับลูก ๆ ก็ทำสวนไม่เป็นเสียด้วย คงได้แต่ปลูกผักสวนครัว” หญิงสาวหมายถึง
นโยบายของรัฐบาลที่เพิ่งออกมาเมื่อปี ๒๔๘๒ ที่ส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกผักเลี้ยง
สัตว์เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน “เคยเปิดร้านขายของก็ต้องปิด แต่ทำอย่างไร
ได้ เราไม่มีที่จะไป”

“ฉันทำงานกับร้านญาติ ๆ เขาก็ต้องปิด ลูกสาวก็ออกจากโรงเรียน”
เมื่อได้ยินแม่พูดถึงตัวเอง ลูกสาวก็หันกลับมามองหญิงสาวที่นั่งตรงข้าม และ
มองไปรอบ ๆ ภายในขบวนรถไฟ

เมื่อถึงเดือนตุลาคม พ.ศ.๒๔๘๖ โรงเรียนในพระนครปิดโดยไม่มี
กำหนดเปิดเทอมใหม่เพราะสงคราม ไม่ก็ให้นักเรียนย้ายไปเรียนตามหัวเมือง

ต่างจังหวัด โรงเรียนบางแห่งใช้สถานที่เป็นค่ายหรือโรงพยาบาลสนามทหาร
ญี่ปุ่น กว่าที่จะได้เปิดเทอมปกติอีกครั้งก็อีกปีถัดมา

“แล้วนี่ลูกสาวย้ายไปเรียนที่เมืองกาญจน์หรือ”

“คงจะต้องเป็นอย่างนั้น จนกว่าสงครามจะสงบค่อยกลับมาในพระนคร
ฉันอยากให้เขาเรียนมัธยม”

เสียงหวูดดังก่อนรถไฟจะค่อย ๆ เคลื่อนที่ออกจากชานชาลา พา
ผู้โดยสารในขบวนเดินทางไกลออกจากเมืองหลวงอย่างพระนครทีละน้อย
เดินทางจากสภาพเมืองที่เริ่มมีปืนป่วนเพราะผลกระทบจากสงคราม ไปสู่ชนบท
ที่ชาวพระนครเชื่อว่าเงียบสงบและปลอดภัยกว่า

ชายอายุสามสิบกลาง ๆ มารอรับแม่และลูกสาวที่สถานีรถไฟบ้านโป่ง
จังหวัดราชบุรี ก่อนจะนั่งรถต่อไปยังกาญจนบุรี ผู้เป็นพ่อมีรูปร่างสมส่วน ดวงตา
เบื่องหลังแว่นสายตามีแววเคร่งขรึมคล้ายกับลูกสาว เขาเคยเป็นข้าราชการใน
พระนครมาก่อนย้ายกลับมาค้าขายในจังหวัดกาญจนบุรี

ช่วงสงครามทหารญี่ปุ่นและแรงงานหลายเชื้อชาติเข้ามาในไทย ที่
กาญจนบุรีที่แม่ลูกทั้งสองจะกลับไปก็มียาก ทหารและแรงงานมาเพื่อก่อสร้าง
ทางรถไฟลำเลียงส่งอาวุธไปรบที่พม่า เมื่อกลับมากาญจนบุรีครั้งนี้ เด็กหญิงจึง

ได้เห็นทั้งทหารญี่ปุ่นและชาวบ้านเดินสวนผ่านไปมาในตลาดยามเลิกงาน
ก่อสร้าง

บ้านของครอบครัวเป็นร้านตัดแกวชายของชำ กลางเมืองกาญจนบุรี
เมื่อลงจากรถเด็กหญิงยกมือขึ้นไหว้ทักทายญาติผู้ใหญ่ในร้านอย่างเรียบร้อย

“สวัสดีค่ะ คุณปู่ คุณย่า”

“ไม่เจอกันเสียนาน อูษาโตขึ้นเป็นทอง” คุณย่าทักขึ้นเป็นคนแรก ปู่และ
ย่ามีผมสีดอกเลา ท่านทั้งสองยิ้มกว้างจนเห็นรอยเหี่ยวย่นบนใบหน้าชัดเจน

“กลับมาคราวนี้คงได้อยู่กันอีกนาน” ย่าพูดขณะที่กอดอุษาไว้ในอ้อม

แขน

แมวจรสีเทาเจ้าประจำนอนเฝ้าบงกชอยู่ที่หลังร้าน มันได้ยินเสียง
ครอบครัวพูดคุยกันมาจากหน้าร้าน การที่ครอบครัวมีสมาชิกเพิ่มมาสองคนดูจะ
ส่งผลกระทบต่อชีวิตของมันเพียงเล็กน้อย สงครามที่ปะทุขึ้นในประเทศตะวันตก
และค่อย ๆ แผ่ขยายมาถึงเอเชียก็ส่งผลกระทบต่อมันน้อยมากเช่นกัน ดูเหมือน
มันสนใจก็แต่นกพิราบกับหมาวัดที่คอยจ้องไล่กัดเวลามันเดินผ่านไปบนกำแพง

เมื่อมาอยู่บ้านและไม่ต้องเรียน หน้าที่ของอุษาในแต่ละวันคือช่วยดูแลรดน้ำต้นไม้ในสวนหลังบ้าน ฝักร้านตอนเช้า ไปเป็นลูกมือทำขนมไปขายและอ่านหนังสือเรียนเองตอนบ่าย ปู่กับย่าชอบให้อุษาอ่านหนังสือให้ฟัง ปู่ชอบนิยายสืบสวนอย่างนิทานทองอินของนายแก้วนายขวัญ ส่วนย่าชอบฟังคำกลอนเรื่องพระอภัยมณีและสังข์ทอง บางครั้งอุษาอ่านจนพวกท่านงีบหลับไป ตลาดปากแพรกช่วงเย็นถึงค่ำมีทหารญี่ปุ่นจากค่ายเชลยเดินปะปนอยู่กับชาวบ้านทุกวัน ทหารญี่ปุ่นมีเงินมาก ชาวบ้านจึงมีรายได้จากทำอาหารและขนมขาย แม่ค้าบางคนไปขายถึงริมรั้วค่ายเชลย

แม่ค้าที่ไปค่ายเชลยพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า เชลยศึกและกรรมกรมีเงินน้อย ผอมจนเห็นซี่โครง สภาพความเป็นอยู่ย่ำแย่ บางคนพูดคุยกับเชลยได้ทั้งใช้ภาษาไทยปนอังกฤษและภาษาท่าทางเท่าที่จะสื่อได้ เมื่อไปถึงค่ายบางครั้งก็แบ่งขนมแบ่งอาหารให้เชลยไปโดยไม่คิดสตางค์เพราะเวทนา

พ่อของอุษาก็ทำงานค้าขายกับค่ายเชลย เพราะร้านพ่ออุษาขายข้าวสารอาหารแห้งอยู่แล้ว ทหารญี่ปุ่นจึงมาติดต่อกับพ่ออุษาให้ส่งข้าวสารอาหารแห้งเข้าไปในค่ายทุกเดือน ทุกเดือนพ่อของอุษาจึงต้องเตรียมวัตถุดิบทำอาหารหลายเซ่งใหญ่ ขนใส่รถแล้วใส่เรือไปส่งถึงค่ายเชลย ค่ายใหญ่อยู่ที่เขาช่องไก่ห่างจากบ้านอุษาราว ๆ หนึ่งร้อยกิโลเมตร บางครั้งญี่ปุ่นก็เป็นฝ่ายนำรถมาขนของเองที่ร้าน ทุกครั้งก่อนส่งของให้ค่ายเชลย พ่อต้องตรวจนับจำนวนสินค้าเองอย่างละเอียดถี่ถ้วนจนดีกิดัน

อุษาเคยเจอทหารญี่ปุ่นแล้วตอนอยู่ในพระนคร แต่เพิ่งได้พูดคุยกับทหารครั้งแรกตอนช่วยพ่อเฝ้าร้าน เย็นวันหลังจากอุษาย้ายกลับมาบ้าน ทหารญี่ปุ่นสองคนก็เข้ามาในร้าน พ่อตกทายเขาเป็นภาษาญี่ปุ่น

“คมบังวะ” พ่อค่อมตัวโค้งให้ทหารญี่ปุ่นทั้งสอง ขณะที่ทหารญี่ปุ่นพูด “สวัสดีครับ” แล้วยกมือไหว้ ท่าตกทายด้วยการยกมือไหว้กับกล่าวสวัสดีนี้ รัฐบาลก็เพิ่งกำหนดให้คนไทยทำเมื่อไม่กี่ปีก่อน เพื่อแสดงให้เห็นว่าชาติไทยมีวัฒนธรรม รวมทั้งการเคารพธงชาติ ลดตัวหนังสือที่ใช้เขียนในภาษาไทยที่ออกเสียงซ้ำซ้อนกัน เพื่อให้ชาวต่างชาติที่เรียนภาษาไทยเข้าใจง่าย และเปลี่ยนแปลงอีกหลายอย่าง

“นี่อุษาลูกสาวของผมครับ นี้อุทัยภรรยาของผม” พ่อเรียกอุษากับแม่ไปแนะนำตัวกับโยชิและอาซาสึ

“โยโรชิซุ โอนะไกชิมัส” อุษาพูดแนะนำตัวภาษาญี่ปุ่นตามที่พ่อสอน แล้วค่อมตัวลง โยชิและอาซาสึพูดแบบเดียวกับอุษา แล้วหันไปพูดกับพ่อเป็นภาษาอังกฤษอย่างพอใจว่าอุษาพูดภาษาญี่ปุ่นได้ดี

พ่อหันมายิ้มให้อุษา “เขาชมว่าอุษาพูดญี่ปุ่นเก่ง” พ่อบอก

“ไม่หรอกค่ะ อุษาพูดเป็นประโยคเดียว พ่อสอน” อุษาบอก พ่อแปลให้ทหารญี่ปุ่นทั้งสองฟัง ทุกคนหัวเราะในแสงสลัว ๆ ของร้าน

“พ่ออยากให้ลูษาไปค่ายเชลยด้วยกัน จะได้เรียนรู้วิถีค้าขาย” พ่อพูดขึ้น
ในร้าน หลังจากโยชิและอาซาฮิกลับไปแล้ว “ลูกอยากจะไปด้วยกันไหม”

“ได้ค่ะ” ลูษาตอบ ปกติบุญสนองพ่อของลูษาจะนั่งรถและลงเรือต่อไป
ค่ายเขาช่องไก่อกับลูกจ้างในร้าน

ทางรถไฟสายไทยพมานั้นเริ่มสร้างตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๕
ตามความต้องการของญี่ปุ่นที่จะบุกเข้าพม่าทางประเทศไทย โดยแรงงานคือ
เชลยศึกชาวยุโรปและออสเตรเลียที่รบในประเทศเอเชีย และแรงงานชาวเอเชีย
จากอินเดียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

“จะดีหรือเธอ ลูกยังเล็ก” แม่ถามขึ้น

“ลูษาปีนี้อายุสิบสี่แล้ว เด็กบางคนอายุเท่าลูษาเขาก็ไปประกวด
นางงามรัฐธรรมนูญแล้ว” พ่อพูดแล้วหัวเราะเล็กน้อย นางงามรัฐธรรมนูญหรือ
นางสาวสยามคือการจัดประกวดนางงามฉลองวันรัฐธรรมนูญ แต่การประกวด
งดไปตั้งแต่สองปีก่อนเพราะมีสงคราม

แม่ไม่ได้ว่าอะไรต่อ กลับมาเมืองกาญจน์คราวนี้ลูษาจึงมีความ
รับผิดชอบเพิ่มมาอีกหนึ่งอย่าง

© childrenlitwu2020

๒๔ สิงหาคม ๒๕๘๖

วันต่อมา อูษามาค้าขายของไก่กับพ่อ สภาพค้าขายเซลล์ไม่เหมือนที่ไหนเลยที่อูษาเคยไป จะบอกว่าเหมือนที่นาที่มีกระต๊อบไม้ไผ่ปลูกอยู่ก็ไม่ใช่ เพราะมีแต่พื้นดินทรายโล่ง ๆ มีเรือนไม้ไผ่ปลูกไว้เป็นระยะ รั้วค้าก็ทำจากไม้ไผ่หยาบ ๆ มีทหารและแรงงานเข็นรถขนของเดินผ่านไปมา ได้ยินเสียงค้อนทุบก่อสร้างและเสียงคนตะโกนดังมาจากที่ไกลๆ เมื่อไปถึงทหารก็เข้ามาเดินกับพ่อ ทหารที่สวนกันก็ทำความเคารพพ่อ อูษาและพี่ป่าน ลูกจ้างในร้านที่ช่วยเข็นรถขนของ

เชลยมีทั้งชาวตะวันตกและ 'โรมูอะ' คือแรงงานชาวเอเชียที่ทหารญี่ปุ่นกวาดต้อนมาจากอินเดีย ลาว พม่า มลายู และอีกหลายประเทศ เชลยส่วนใหญ่ผอมโซ สวมเสื้อผ้าขาด ๆ บางคนนั่งเพียงผ้าเดียว เท้าเปล่า ดวงตาลึกโหล เชลยชาวตะวันตกบางคนมีดวงตาสีอ่อน พวกเขา mong มายิ่ง อุษา และ พ่อ ด้วย แววดา แปลกประหลาดยากจะแปลความหมาย อุษามองกลับไปที่พวกเขา นึกถึงชาวตะวันตกบางคนที่เคยเห็นในพระนครมีสภาพต่างจากเชลยมาก นายห้างฝรั่งในพระนครสวมเสื้อผ้าดูดีอยู่เสมอ มีทั้งรถยนต์คันโตและมีคนขับรถให้

อุษาหลุบตามองเท้าตัวเองบนพื้นทรายขณะเดิน วันนี้อุษาสวมผ้าชิ้นยาวกรอมเท้า ใส่รองเท้าเรียบร้อยตามนโยบายรัฐบาล อุษาเดินอย่างระวังไม่ให้รองเท้าและชายผ้าชิ้นเลอะดินทรายจากพื้น พลังความคิดหนึ่งก็เข้ามาว่า 'ไม่คิดว่าจะได้เห็นภาพต่าง ๆ ในค่ายแบบนี้ในชีวิตนี้'

ทางรถไฟจากสะพานข้ามแม่น้ำแควจะสร้างต่อไปถึงชายแดนไทยพม่า คือด่านเจดีย์สามองค์ ไปบรรจบกับทางรถไฟที่สร้างมาทางตันบูชายัดในพม่า ว่ากันว่าทหารเชลยต้องเร่งทำงานทั้งวันทั้งคืนเพื่อให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด พ่อบอกว่าสมัยก่อนที่พ่อรบกับไทยก็มักเข้ามาทางด่านเจดีย์สามองค์เพราะเป็นทางที่สะดวกที่สุด พ่อบอกว่า ถ้าหมดสงครามอาจจะพาอุษาไปไหว้พระที่นั่นได้

หมดสงคราม พังดูเนิ่นนานและไม่มีอะไรแน่นอนสำหรับเด็กอย่างอุษา

ที่จริงอุษารู้สึกว่า สงครามเหมือนจะอยู่ใกล้ แต่ที่จริงแล้วอยู่ไกล หมายถึงว่าแม่พ่ออุษาค้าขายกับทหารญี่ปุ่น แต่ตัวอุษาเองได้รับผลกระทบจากสงครามไม่มากมานัก ต้องย้ายกลับมาอยู่กาญจนบุรีแต่การใช้ชีวิตก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมากจากแต่ก่อน อาจมีเพียงของกินบางอย่างที่หาซื้อได้ยากขึ้น เพราะวัตถุดิบหายากขึ้น แต่อุษารู้สึกว่า สำหรับทหารญี่ปุ่นหรือเชลย สงครามเหมือนหลุมที่พวกเขาตกลงไปแล้วเป็นกลีบขึ้นมาไม่ได้ ทุกคนต้องจากครอบครัวและบ้านเกิดของตัวเอง มาอยู่ในเมืองที่ห่างไกล อุษาคิดถึงตอนตัวเองไปพระนครครั้งแรก รู้สึกแปลกตากับสภาพแวดล้อมใหม่ ๆ ที่ไม่คุ้นเคย และตอนกลางคืนแม้ว่าแม่จะนอนอยู่ข้าง ๆ ก็คิดถึงญาติ ๆ ที่กาญจนบุรี อุษาไม่เคยไปถึงต่างประเทศเลย แต่คิดว่าคนที่ต้องย้ายมาอยู่เมืองไกล ๆ คงรู้สึกคิดถึงบ้านของตัวเองมากกว่าอุษามาก

คนที่แวะเวียนเข้ามาในร้านมักพูดคุยกันเรื่องสงคราม และเหตุการณ์ในค่ายเชลยที่เล่าต่อ ๆ กันมา เมื่อจะพูดคุยก็พูดกันเสียงเบา ๆ เพราะกลัวถูกชี้ตัวว่าเป็นผู้ต่อต้านญี่ปุ่น

“แม่อุทัย ฉันมีเรื่องจะเล่า” น้ำแฉ่ม คนขายผ้าในตลาดเข้ามาซื้อของในร้านลดเสียงลงเมื่อพูดกับแม่ แสดงว่าอาจเป็นเรื่องซุบซิบปากต่อปากจากค่ายเชลย

“เขาว่าวันก่อนมีเซลยหนีออกจากค่ายอีกแล้ว ว่ายน้ำหนีออกมาตอนกลางคืน แต่ทหารญี่ปุ่นจับได้จึงเอาไปแขวนห้อยหัวไว้ในค่ายให้ดูไว้เป็นตัวอย่างว่าถ้าหนีก็ตายสถานเดียว” น้ำแจ่มเล่า แม่สายหน้าทำหน้าที่

“เซลยนำสงสาร จะหนีก็ไม่ได้” แม่พูด

“อาหารการกินก็ไม่พอ ในนั้นมีคนตายทุกวัน ยายเหว่งที่อยู่ใกล้ ๆ ค่ายว่าเด็กกลัวยเดิดชมฟูแอบให้เซลยกินทุกวันไป เห็นแล้วมันสงสาร เหลือแต่หนังหุ้มกระดูก”

“ขนาดนั้นเชียว”

“ใช่ แม่อุทัยนะ ระวังเถอะ ทำค้าขายกับญี่ปุ่น เขาว่าเคร่งมากไม่ใช่หรือ”

“คนญี่ปุ่นมีระเบียบรอบคอบมาก ฉันทกับพ่อบุญสอนงก็ช่วยกันตรวจของตลอดไม่ให้พลาด”

“กลัววันดีคืนดีเขาไม่พอใจขึ้นมา จะทำอย่างไร”

“พ่อบุญสอนงเขาทำไปตามระบบระเบียบทุกอย่าง ไม่มีปัญหาหรอกจ๊ะ” แม่รับประกัน

๒๕ สิงหาคม ๒๕๔๖

เย็นวันนี้โยชิมาเยี่ยมอุซาคีอีกครั้ง เมื่อพบหน้าก็กล่าวทักทายเป็นภาษาไทย

“อุซาจัง สวัสดีครับ”

“โยชิ คมบังวะ” อุซาตอบกลับเป็นภาษาญี่ปุ่น

“วันนี้อุซาจังทำอะไรครับ” โยชิถาม เวลาว่างตอนกลางวันอุซามักหางานประดิษฐ์ทำไปเรื่อยไม่让自己ว่าง โยชิรู้จึงถามทันที อุซาก็ยินดีจะแสดงผลงานประจำวันของตัวเองให้ทุกคนที่สนใจดู

“วันนี้อุซาसानปลาตะเพียนค่ะ ย่าเป็นคนสอน” อุซาชูปลาตะเพียนसानจากโบเตยให้โยชิดู เด็ก ๆ ในตลาดหลายคนมีน้องที่ยังเล็กพ่อแม่จึงเอาปลาตะเพียนห้อยไว้ที่เปลให้มอง อุซาตั้งใจจะसानปลาตะเพียนไปให้ แต่ปลาตะเพียนอุซายังไม่สวยเท่าของย่า

“สวยดีนะครับ เป็นรูปปลา” โยชิรับปลาตะเพียนโบเตยไปพิจารณาดู “อุซาจัง สอนผมได้ไหมครับ”

“ได้ค่ะ” อุซาเอาโบเตยที่เหลือออกมาอีกเป็นเส้นกว้างประมาณหนึ่งซัอนนิ้ว แล้วสอนโยชิเอาโบเตยสองเส้นมาพันกัน เด็กในตลาดสองสามคนโผล่หน้ามาดูอุซา เมื่อเห็นว่าโยชินั่งसानปลาตะเพียนอยู่กับอุซา ก็นั่งดูอยู่ที่หน้าร้านไม่ไปไหน

ตอนแรกอุษาคิดว่าโยชิจะसानปลาตะเพียนไม่ได้เพราะมือของโยชิใหญ่ ตอนसानปลาตะเพียนต้องรู้จักเบามือและดึงไบเตยไม่แรงจนเกินไปไม่อย่างนั้นจะหลุดออกมาหมด แต่โยชิมองรอบเตียวก็ทำตามอุษาได้ถูกต้องเมื่อทำเสร็จก็ชูปลาไบเตยอวดอุษา

“โยชิเก่งมากค่ะ” อุษาชม

“สวยไหมครับ”

“สวยค่ะ” อุษาหันไปเรียกพ่อที่อยู่ในร้านให้มาดูผลงานของลูกศิษย์

“พ่อคะ มาดูโยชิसानปลาตะเพียน”

พ่อเดินเข้ามาคุยกับโยชิเป็นภาษาอังกฤษสองสามประโยคแล้วก็หัวเราะกัน โยชิหันมาถามอุษา “อุษาจิง มีกระดาดะไหมครับ” แล้วพอก็พูดกับอุษา “โยชิเขาบอกว่า ที่ญี่ปุ่นก็มีพับกระดาดะเหมือนกัน”

“เรียกว่า ออริกามิ” โยชิบอก

อุษาจิงหยิบกระดาดะสมุดมาให้ โยชิหันไปเรียกเด็ก ๆ ที่อยู่นำร้าน แต่เด็ก ๆ วิ่งหนีกันไปหมด พอโยชิไม่สนใจก็มานั่งหน้าร้านกันใหม่ โยชิพับกระดาดะไม่กี่ครั้งก็ได้เป็นรูปเต่าตัวหนึ่ง แล้วก็สอนให้อุษาพับด้วย

ตอนเย็นหลังเลิกงานทหารบางคนก็มาพักผ่อนในตลาด นั่งรับประทานอาหารพูดคุยกันอย่างผ่อนคลาย ทหารญี่ปุ่นเดินหลังตรง บุคลิกเข้มแข็งดูเฉียดขาด ชาวบ้านบางคนกลัวทหารญี่ปุ่นแต่ก็รู้สึกต่อต้านอยู่ในที่เพราะรู้สึกว่าการ

ญี่ปุ่นโหดร้าย พุดจกกับทหารต่อหน้าอย่างสุภาพแต่บางครั้งกลับเรียกกลับหลังว่า
ไอ้ยูน

เมื่อโยชิพุดคุยกับพ่อจึงได้ความว่าพวกเขาเองก็มีลูกสาวอายุรุ่นราว
คราวเดียวกับอุซายอยู่ที่ญี่ปุ่นจึงคุ้นเคยกับเด็ก โยชิพยายามเรียกพวกเด็ก ๆ ที่นั่ง
อยู่หน้าร้านให้เข้ามาพุดคุยกัน ทุกคนตั้งท่าจะหนีไปอีก อุซาจึงช่วยเรียก

“เข้ามาเถอะจ๊ะ ไม่ต้องกลัว”

เด็ก ๆ จึงเดินเข้าแถวต่อกันมา มีขนาดลูกแม่ค้าขายขนม ดวงเดือน
ลูกร้านขายผัก และเจ้าจุกลูกแผงขายปลา ขนาดและดวงเดือนอายุไล่เลี่ยกับ
อุซา ส่วนเจ้าจุกยังไม่ถึงสิบขวบ

“พุดญี่ปุ่นได้ใหม่” โยชิถามเป็นภาษาไทยช้า ๆ เด็ก ๆ สายหน้า

“โอฮาโยะ แปลว่า สวัสดีตอนเช้า” โยชิบอก

“โอฮาโยะ” ขนาดพุดตาม

“โอห้าโฮยะ” ดวงเดือนพุดเลียนสำเนียงญี่ปุ่น

“อะไรโยะ ๆ ข้าพุดไม่ถูก” เจ้าจุกพึมพำ

“โอ ฮา โยะ” อุซาพุดช้า ๆ ให้ฟัง

“ร้องเพลงให้ฟังหน่อยได้ไหม” โยชิถามเด็ก ๆ

เมื่อเริ่มคุ้นเคยเด็ก ๆ จึงแข่งกันออกเสียงร้องเพลงที่ตัวเองรู้จัก จนเจ้าจุกเสียงดังที่สุดร้องเพลงกลิ้งโคลนสบควาย ชมนาดและดวงเดือนรู้จักจึงต้องร้องตามไปด้วย

“อย่าดูถูกชาวนาเห็นว่าอับเฉา

มือถือเคียวขันเช่า

เกี่ยวข้าว เลี้ยงวัว ผ่านมา

ชีวิตคนนั้นมีราคา

ต่างกันแต่ชีวิตชาวนา

บุชากลิ้งโคลนสบควาย...”

โยชิหันไปถามบุญสนองพ่อของอุซาวาว่าเนื้อเพลงแปลว่าอะไร บุญสนองจึงอธิบายให้ฟังเป็นภาษาอังกฤษพร้อมบอกว่าเป็นเพลงที่ดังมากในไทยช่วงนี้

“ผมร้องเพลงญี่ปุ่นให้ฟัง เอาไหม” โยชิหันมาถามเด็ก ๆ เด็ก ๆ พยักหน้าตอบ

โยชิร้องเพลงแล้วพยายามแปลให้โดยมีพ่อของอุซาช่วยแปลเป็นภาษาไทยอีกรอบ

“ฟองสบู่ลอยไป ลอยไปจนถึงหลังคา

เมื่อไปถึงหลังคาแล้ว ก็แตกสลายไป

ฟองสบู่หายไปแล้ว ยังไม่ถึงไหนก็หายไป

ฟองสบู่เพิ่งเกิด แต่ก็แตกสลายไป

ลม ลมเอ๋ย อย่าพัดเลย ให้ฟองสบู่ลอยไป...”

คำวั้นนั้นข้างที่นอนของอุซามิทั้งปละตะเพียนสานจากใบเตยและเต่า
กระดาดหนึ่งตัว พวกมันคงคุยกันเป็นภาษาไทยปนญี่ปุ่นปนอังกฤษปนภาษามือ
แบบที่เด็ก ๆ กับโยชิพยายามคุยกัน

© childrenlitwu2020

๒๖ สิงหาคม ๒๕๘๖

แม่ค้าในตลาดปากแพรกต่างปรับตัวหลายคนจากที่เคยขายข้าวของเครื่องใช้ก็เปลี่ยนมาขายอาหารแทนเพราะขายได้มากกว่า ปลายเดือนสิงหาคม มีมรสุมทำให้ฝนตกแทบทุกวัน ไกล้ว้นพระยาจึงให้อุษาไปซื้อของในตลาดเตรียมนำไปถวายพระ บ่ายสามโมงฟ้าครึ้ม ได้ยินเสียงฟ้าร้องมาแต่ไกล อากาศอบอ้าว อุษารีบร้อนเดินกลับบ้านหลังซื้อของให้ย่าจนครบเพราะกลัวฝนจะตก ขณะที่ยกสวนทางมา อุษาเห็นเด็กหญิงคนหนึ่ง รูปร่างเล็กกว่าอุษาเล็กน้อย สวมชุด

นักเรียนกระป๋องสีน้ำเงิน ไม่สวมหมวก เดินช้า ๆ อยู่ด้านหน้า ท่าทางอ่อนแรง และแมวตัวหนึ่งเดินอยู่ไม่ห่าง

"เธอ มีอะไรหรือเปล่า" อูซาเรียก

เด็กหญิงหันกลับมา จับข้อมืออูซาแน่น

"ช่วยด้วย เราหลงทาง" เด็กหญิงบอก อูซาทำตาโตตกใจ

"เธอหลงทางมาจากไหน"

"เรานั่งรถไฟมา มาจากกรุงเทพฯ แล้วเราก็มายังที่นี่" เด็กหญิงพูดเสียงเบาและสำเนียงฟังดูแปลกเล็กน้อย อูซาฟังไม่เข้าใจนัก แต่ก็จับมือสั้น ๆ ของเธอไว้แน่น

"เธอมากับใคร พ่อแม่ของเธอล่ะ" อูซาถาม

เด็กหญิงส่ายหน้า "เรามากับเพื่อนและครู"

"เธอมาทำอะไรที่นี่ล่ะ"

"เรา..เรามาทัศนศึกษา แล้วก็มาตามหาคนรู้จัก" เด็กหญิงตอบ
อ้อมอ้อม

"ทำใจเย็น ๆ ก่อนเถอะจ้ะ คนรู้จักของเธอชื่ออะไร ฉันจะช่วยไปตาม

หา"

เด็กหญิงเผยอปากขึ้นเล็กน้อยเหมือนกำลังจะพูดอะไรบางอย่าง แต่ก็
หุบปากลง ทำตาเบิกกว้างแล้วส่ายหน้า

“เราจำไม่ได้”

แล้วเด็กหญิงคนนั้นก็ล้มลงด้วยความอ่อนเพลีย

“มีคนเป็นลมจะมีคนเป็นลม” อูซาเรียกคนเดินถนนรอบตัว วางของ
ในห่อใบตองที่ซื้อมากับพื้นมาพุงร่างเด็กหญิงแทน หญิงสาววัยรุ่นที่เดินใกล้ ๆ
รีบเดินเข้ามาช่วยอูซา หยิบยาหอมที่เหน็บไว้ในผ้าชิ้นออกมาไว้ใกล้ ๆ จมูก
เด็กหญิง ส่วนอูซาถอดหมวกที่ตนเองสวมอยู่มาปิดไว้ที่ใบหน้าเด็กหญิง

“ร้านหมอยูไม่ไกล พาเพื่อนไปที่นั่นเถอะจ้ะ” อูซาไม่ได้แย้งว่าไม่รู้จักร
กับเด็กหญิง ก่อนจะช่วยกันพาไปร้านหมอในตลาด

พยาบาลรีบเข้ามาหาเมื่อเห็นเด็กหญิงที่หมดสติ รีบพาไปนอนที่
ห้องพักด้านหลังร้าน หมอยูออกจากห้องตรวจอย่างเร่งด่วน

“เพื่อนเธอหน้าซีดเขียวคงอ่อนเพลียมาก พี่ชื่อมณีจ้ะ เธอชื่ออะไร”
พี่สาวที่来帮助อูซาพูด

“ฉันชื่ออูซาอะ... ที่จริงหนูไม่รู้จักรกับเธอ แค่เห็นเธอเดินเหม่อลอยบน
ถนน” อูซาบอก

“อย่างนั้นหรือหรือ คงเป็นคนแถวนี้กระมัง เป็นเด็กนักเรียน เดี่ยวพื้น
คงหาทางกลับบ้านได้”

“ชุดนักเรียนไม่คุ้นเลย อาจมาจากที่อื่น” พี่พยาบาลว่า

“เธอบอกว่าเธอนั่งรถไฟมาจากกรุงเทพฯ หรือที่ไหนสักอย่างฟังไม่ชัด
มาตามหาคนรู้จัก มากับเพื่อนและครู คงพลัดหลงกัน” อูษาเล่า

“มาจากพระนครนะซี” พี่มณีทำท่าครุ่นคิด

“อาจเป็นอย่างนั้น ถ้ามาตามหาคนรู้จักที่นี้เราไปให้ตำรวจช่วยตามหา
ก็ได้” พี่พยาบาลบอก

“คุณพยาบาลดูแลเด็กได้ใช่ไหมคะ ฉันต้องรีบกลับบ้านไปง้อ กลัว
จะไปไม่ทัน” พี่มณีมองนอกหน้าต่างที่ลมพัดแรงจนร้านในตลาดเริ่มเก็บข้าวของ

“ได้จ๊ะ รีบไปเถอะ ฝนตั้งเค้ามาแล้ว”

หลังหมอตรวจดูอาการเสร็จจึงหันมาบอกอูษา

“เธอหน้ามืดไปเท่านั้น อาจเป็นเพราะอ่อนเพลีย ให้นอนพัก ทาน
อาหารคงหาย” หมอออกไปจากห้องพักคนไข้ พี่พยาบาลนำผ้าขนหนูชุบน้ำบิด
หมาด ๆ มาช่วยเช็ดตามใบหน้าเด็กหญิงและนำชามใส่ข้าวต้มมาให้ หลังจากนั้น
ก็ออกไปช่วยงานด้านนอกต่อ อูษามองดูชื่อที่ปักด้านสีน้ำเงินบนอกเสื้อเด็กหญิง
ชื่อมุจลินทร์ วีรธรรมา ชื่อแปลก อูษาไม่เคยรู้จักใครชื่อนี้มาก่อนเลย

เด็กหญิงตื่นหลังจากที่พยาบาลออกไปจากห้องพักไม่นาน ใบหน้าดูมี
เลือดฝาดมากขึ้นเล็กน้อย ดูสับสนกับสิ่งรอบตัว แต่เธอมองหน้าอุษาอย่างพิลึก
พิเคาะระห

"เมื่อครู่ฉันเจอเธอบนถนน แล้วเธอก็สลับไป จำได้ไหม"

เด็กหญิงพยักหน้าช้า ๆ อุษานำข้าวต้มที่เตรียมไว้มาให้เธอ

"กินนี่ก่อนเถอะจ๊ะ ทำทางเธอจะยังไม่มื่อะไรตกถึงท้องเลย"

เด็กหญิงค่อย ๆ ตักข้าวขึ้นมารับประทานอย่างเรียบร้อย

"ฉันชื่ออุษา เธอชื่อมัจฉินทรใช่ไหมจ๊ะ" อุษาถาม

"เธอชื่ออุษาหรือจ๊ะ" เด็กหญิงทำทางยังดูสับสน "ที่นี่ที่ไหน"

"ที่นี่คือร้านหมอรุ่งจ๊ะ ในตลาดปากแพรก"

"จังหวัดอะไรหรือ"

"กาญจนบุรีจ๊ะ"

"แม่ละ ต้องกลับไปหาคุณครู"

เด็กหญิงผุดลุกขึ้นแล้วรีบวิ่งออกจากร้านไป อุษาลุกขึ้นตาม แต่
เด็กหญิงยังยืนนิ่งอยู่หน้าร้าน

"เธอจะไปไหน" อุษาถาม

"เราต้องไปที่สะพานข้ามแม่น้ำแคว ครุฑดำไว้ที่นั่น" เด็กหญิงตอบ

"ฉันพาเธอไปเอง" อูษาเดินนำหน้าเด็กหญิงไป

เมื่อมาถึงสะพานข้ามแม่น้ำแควที่กำลังสร้างและยังไม่เปิดใช้งาน
เด็กหญิงกลับขมวดคิ้ว อูษาจึงบอกกับเธอ

"ถึงแล้วจะสะพานแม่น้ำแคว"

"ไม่ใช่..." เด็กหญิงพึมพำแล้วหยิบเครื่องมือแปลก ๆ ออกมาจาก
กระเป๋ากระโปรง "ทำไมไม่มีสัญญาณล่ะ..." เด็กหญิงพูดเหมือนพูดคนเดียว
จ้องมองและใช้นิ้วกดที่เครื่องมือที่นั่นหลายครั้ง

"เธอเป็นอะไรหรือเปล่า" อูษาดถาม

"ฉันขอยืมโทรศัพท์เธอได้ไหม เครื่องฉันไม่มีสัญญาณ"

"ถ้าจะโทรศัพท์เราต้องไปที่อำเภอ"

"บ้าน่า นี่มันปีอะไรแล้ว ทำไมถึงไม่มีโทรศัพท์ ที่บ้านเธอไม่มีหรือ"

"ปี ๒๕๘๖ ไงจ๊ะ"

"อะไรนะ"

"ตอนนี้ปี ๒๕๘๖ นี่จ๊ะ" มุจลินทร์เหมือนจะเป็นลมอีกรอบ อูษาจะเข้า

มาพุงไว้

"ไม่จริงน่า..." มุจลินทร์ว่า

"ฉันพูดจริงนี่ เธอสับสนอะไรหรือเปล่า" อุษาบอก มุจลินทร์หันไปเรียก
ชาวบ้านที่เดินผ่านไปมา ชายคนหนึ่งหยุดเดินเมื่อเด็กหญิงเรียก

"ขอโทษนะคะ ปีนี้ปีอะไรคะ"

"๒๕๕๖ ใญ่ลูก"

"นี่ย้อนมาอดีตจริง ๆ ไช้ใหม่" มุจลินทร์พูดกับตัวเอง

"เธอว่าอย่างไรนะ"

"ฉันมาจากอนาคต ปี ๒๕๖๓" มุจลินทร์หวังให้อุษาคงใจบ้าง แต่อีก
ฝ่ายขมวดคิ้ว พูดด้วยสีหน้าจริงจัง

"เธออย่าไปบอกใครอย่างนี้นะ เขาจะหาว่าเธอสติไม่ดี"

มุจลินทร์นึกถึงหนังละครย้อนอดีตที่เคยดูแต่ก็จำไม่ค่อยจะได้
พยายามย้อนลำดับเหตุการณ์ของตัวเอง ความทรงจำสุดท้ายก่อนจะเป็นลมคือ
เธอกับเพื่อน ๆ มาทัศนศึกษา นั่งรถไฟมาจนถึงสะพานข้ามแม่น้ำแคว มุจลินทร์ก็
คิดว่าอยากไปตามหาบ้านของเจ้าของสมุดบันทึกเล่มเก่าที่เธอนำมาด้วย เมื่อครู
ปล่อยให้เด็ก ๆ เดินซื้อของฝากกันตามสบายครึ่งชั่วโมง มุจลินทร์จึงเดินข้ามทาง
รถไฟ แล้วเดินตามแผนที่ในอินเทอร์เน็ตมาทางตลาดปากแพรก โดยคิดว่าใช้
เวลาไม่น่าถึงครึ่งชั่วโมง (มุจลินทร์ดูแผนที่ผิดเพราะที่จริงจากสะพานข้ามแม่น้ำ

แควไปจนถึงตลาดต้องใช้เวลาเกือบชั่วโมง) เมื่อเดินไปเรื่อย ๆ จากสะพานเกือบ
ในตลาดก็พบอุษา คิดว่าตัวเองหลงทางแล้วก็เดินไป

เธาย้อนมาจากสะพานข้ามแม่น้ำแควหรือเปล่านั้น เธาก็ต้องกลับไปตรง
นั้น มุจลินทร์คิด ระหว่างเดินมาที่ตลาดมุจลินทร์ไม่รู้สึกรอบด้านแปลกมาก
นัก เห็นว่าเป็นภาพชนบททั่วไป (ที่จริงถ้ามุจลินทร์ตั้งใจมองรอบด้านดี ๆ จะ
เห็นว่าเมืองค่อย ๆ เปลี่ยนสภาพจากปัจจุบันเป็นอดีตตั้งแต่เธอเดินข้ามทาง
รถไฟตรงสะพานข้ามแม่น้ำแควเป็นต้นมา โดยเปลี่ยนทีละเล็กน้อยแทบสังเกต
ไม่เห็น เพราะทางจากสะพานข้ามแม่น้ำแควจนถึงปากแพรกกลายเป็นทางเดิน
ย้อนเวลาไปแล้วในตอนนั้น) อุษามองมุจลินทร์เดินกลับไปกลับมาตรงสะพาน ได้
ยินเสียงฟ้าร้องมาไกล อุษาบอกมุจลินทร์

"ฉันกลับบ้านก่อนนะ ฝนใกล้ตก"

"เดี๋ยวก่อนนะ" มุจลินทร์ห้าม "บ้านเธออยู่ไหนนะ"

"บ้านฉันอยู่ในตลาดจ๊ะ"

"เอาเป็นว่าตอนนี้ฉันหลงทาง ฉันขอไปพักกับเธอก่อนได้ไหม" มุจลินทร์
พยายามอ้างเรื่องให้เข้าใจง่ายที่สุด

"เรื่องใหญ่แล้วซี ฉันจะพาเธอไปสถานีตำรวจ"

"ไม่ได้นะ ไปหาตำรวจไม่ได้" มุจลินทร์ร้อง

"ทำไม" อุษาขมวดคิ้ว

ถ้าไปหาตำรวจจะกลับไปปัจจุบันได้ไหม แล้วตอนนี้จะทำอย่างไรดี ถ้า
ตำรวจถามว่าฉันมาจากไหนแล้วฉันตอบไม่ได้จะทำอย่างไร มุจลินทร์พยายาม
คิดหาคำตอบ

"เอาเป็นว่าตอนนี้ฉันขอพักกับเธอก่อนได้ไหม" มุจลินทร์คิดว่ายิ่งหลง
ทางยิ่งไม่ควรไปไหนมาไหนเอง "ไม่อย่างนั้นคนที่ตามหาจะยิ่งตามไม่พบ

"น่าจะได้ พอกับแม่คงไม่ว่า" อุษาเดินนำหน้ามุจลินทร์กลับไปตลาด
อีกครั้ง ระหว่างเดินก็ถามมุจลินทร์

"ตกลงเธอมาจากไหน"

"ฉันมาจากกรุงเทพฯ"

"เธอมาจากพระนครหรือ" อุษาถาม

"ใช่ ๆ ฉันมาจากพระนคร" มุจลินทร์ตอบ รู้สึกคล้ายคล้ายคลึงคลว่า
สมัยก่อนคนเรียกกรุงเทพฯ ว่าพระนคร

"ฉันก็เคยอยู่ที่นั่น แต่พอมีสงครามฉันกับแม่ก็กลับมาที่นี่"

"สงครามอะไร"

"สงครามโลก เธอไปอยู่ที่ไหนมากันแน่ ระเบิดทิ้งลงพระนครอยู่ทุกวัน"
สมอมมุจลินทร์ทำงานอย่างหนัก ก่อนจะตอบอุษา

"ขอโทษที่ ฉันว่าฉันปวดหัวนะ เบลอ ๆ"

"บอก ๆ หมายถึงอะไรหรือ"

"เอ่อ... น่าจะหมายถึงว่า มีนั่ง สับสน อะไรประมาณนั้น"

"ถ้าอย่างนั้นถึงบ้านฉันแล้วเธอพักผ่อนก่อนเถอะ ฉันจะบอกพ่อกับแม่
ว่าเธอเป็นเพื่อนที่โรงเรียนของฉันแล้วกัน"

ก่อนจะไปถึงบ้านอุษาฝนก็ตกลงมาพอดี เมื่อฝนหยุดอุษากับแม่จึงพา
มูจลินทร์ไปสถานีตำรวจ

"เด็กคนไหนหลงทางจ๊ะ คุณตำรวจ" แม่ของอุษาบอกเมื่อไปถึงสถานี
ตำรวจ

"หลงเมื่อไร มาจากไหน" ตำรวจวัยกลางคนบอกให้มูจลินทร์นั่งลงที่
หน้าโต๊ะ หยิบสมุดบันทึกเล่มใหญ่และปากกาหมึกซึมออกมา

"หลงกับครูที่โรงเรียนเมื่อบายนี้เองจ๊ะ ลูกสาวฉันไปพบจึงพาเขามาที่
บ้าน" แม่อุษาตอบ

"ชื่ออะไร หลงมาจากไหน" ตำรวจหันมาถามมูจลินทร์

"ชื่อมูจลินทร์ค่ะ มูจลินทร์ ธีรธรรมา" เด็กหญิงตอบ มองดูนายตำรวจ
จดบันทึกลงในสมุด

"มาจากที่ไหนล่ะ มากับใคร"

มูจลินทร์เฝ้าปาก "มาจากพระนครค่ะ"

“อำเภออะไร”

“อำเภอพระนครศรีอยุธยา” มุจลินทร์อีกอึก บ้านมุจลินทร์อยู่ที่เขตพระนครศรีอยุธยา
จริง ๆ แต่ไม่ใช่ในยุคนี้ เด็กหญิงไม่รู้จักตอบอะไร

“จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ตำรวจพูดไปเขียนไป “แล้วมาที่นี่
อย่างไร กับใคร”

“มากับครูคะ มารดไฟ” มุจลินทร์เฝ้าปากอือกรอบ

“มารดไฟ แล้วลกรดไฟที่ไหน” มุจลินทร์นั่งนิ่ง ๆ เด็กหญิงเห็นแล้วว่า
ตรงสะพานแม่น้ำแควไม่มีรดไฟ ตอนนั้นสะพานตรงนั้นเพิ่งสร้างเสร็จ “หนูจำ
ไม่ได้” มุจลินทร์ตอบเสียงเบา

“จำไม่ได้ เอาละ แปลว่าหลงตรงนั้น จักรดไฟไม่ทันละซี”

มุจลินทร์ไม่รู้จักตอบอะไร “หรือว่าจะหนีครูมาละเนี่ย เรียนโรงเรียน
อะไร มีเบอร์โทรศัพท์โรงเรียนใหม่จะได้ติดต่อ”

มุจลินทร์บอกชื่อโรงเรียนและชั้นเรียน ไม่ได้หันหลังจึงไม่ได้ทันเห็นว่า
คณาทำหน้าแปลกใจเมื่อได้ยิน

“เดี๋ยวตำรวจจะหาเบอร์โทรศัพท์โทรกลับไปหาที่โรงเรียน ให้ส่งกลับไป
ที่พระนครศรีอยุธยา”

มัจฉินทรกับอุษาและแม่จึงนั่งรออยู่ในสถานีตำรวจ จนตำรวจคนเดิม
เรียกมัจฉินทรไปคุยโทรศัพท์ สีหน้ายุ่งยากใจ มัจฉินทรจึงเดินตามไป

“สวัสดีค่ะ” มัจฉินทรพูดกับโทรศัพท์ เสียงที่ตอบกลับมาเป็นเสียง
ผู้หญิง

“สวัสดีค่ะ นี่คุณครูนิภา ห้องม.ศ.หนึ่งนะคะ หนูชื่ออะไรคะ”

“มัจฉินทร มัจฉินทร ธีรธรรมาคะ”

“มัจฉินทร ชื่อจริงหรือเปล่าจ๊ะ”

“ใช่ค่ะ ชื่อจริง”

“ได้เปลี่ยนชื่อหรือเปล่าคะ เมื่อก่อนตอนอยู่ที่โรงเรียนชื่อนี้หรือเปล่า”

“ไม่ได้เปลี่ยนค่ะ”

“มัจฉินทร โรงเรียนเราไม่มีนักเรียนชื่อนี้นะคะ ครูบคริวหนูอยู่ที่ไหน
คะ” คุณครูถามอย่างใจเย็น มัจฉินทรกำโทรศัพท์แน่น

“ครูบคริวอยู่ที่พระนครค่ะ”

“ใจเย็น ๆ นะคะ หนูบอกข้อมูลที่อยู่ของตัวเองกับคุณตำรวจให้ครบ
แล้วคุณตำรวจจะช่วยตามหาครูบคริวของหนูนะจ๊ะ ทางโรงเรียนก็จะช่วยด้วย
หนูจำชื่อโรงเรียนจริง ๆ ของหนูได้ไหมคะ”

โรงเรียนจริง ๆ คือโรงเรียนนี้ มุจลินทร์คิดแต่พูดไม่ออก น้ำตาหยด

เหมะ

“มุจลินทร์ หนูจ่ะ” คุณครูเรียกเมื่อเด็กหญิงเสียบไป

“คะ จำไม่ได้ค่ะ” เด็กหญิงตอบกลับไป

“ไม่เป็นไร ใจเย็น ๆ นะจ๊ะ ทุกคนช่วยหนูได้” คุณครูบอก “ขอฉันคุยกับ
คุณตำรวจสักครู่”

มุจลินทร์ส่งโทรศัพท์คืนให้ตำรวจ เขากลับไปคุยกับคุณครูอีกพักหนึ่ง
ก่อนจะหันไปเรียกตำรวจอีกคนหนึ่งมาพูดคุยด้วย สักพักตำรวจคนนั้นก็ไปตาม
หมอมมาจากในตลาด หมอรุ่งมาตรวจร่างกายมุจลินทร์อีกครั้ง ขณะที่ตำรวจและ
แม่อุษาพูดคุยกันอย่างจริงจังในอีกห้องหนึ่ง

หมอรุ่งบอกว่าร่างกายมุจลินทร์แข็งแรงดี แต่มีอาการสับสนอาจ
เพราะว่าตกใจมากที่พลัดหลงกับคนที่มาด้วยกัน

“เด็กอาจจะตกใจมากที่หลงทางจึงยังสับสน คงต้องรออีกสักพักจึงจะ
จำความได้ ระหว่างนี้คงต้องให้แกพักผ่อนมาก ๆ อย่าให้เจอเรื่องหนัก ๆ” หมอ
สรุป

“ให้มาพักอยู่กับฉันก่อนก็ได้” พี่พยาบาลดูใจดีชื่อลินบอก พี่พยาบาล
พักอยู่ในห้องพักรักษาตัวหมอมอ ส่วนหมอมอพักอยู่ที่บ้านสวนต้องนั่งรถไปจากตลาด

มุจลินทร์นอนในมุ้งเดียวกับพี่พยาบาลที่ชื่อลินี วันนี้เป็นวันที่ยาวนาน
แต่เด็กหญิงก็หลับไม่ลง

เริ่มจากการออกจากบ้านมาทัศนศึกษา หลงทางแล้วเจอหมู่บ้านที่ดู
แปลก ๆ มุจลินทร์ยังไม่ปักใจเชื่อนักกว่าที่นี้คือ พ.ศ.๒๕๔๖ เธอคิดว่าที่นี้อาจเป็น
อำเภอหนึ่งที่อยู่ห่างไกลมาก ๆ จนไม่มีโทรศัพท์และสัญญาณโทรศัพท์

วันที่ทัศนศึกษานั้นแสนจะปกติ จนถึงตอนนี้มุจลินทร์ยังไม่เข้าใจว่าเกิด
อะไรขึ้น ทำได้เพียงแต่รอให้ความจริงปรากฏ ก่อนจะผล็อยหลับไปเด็กหญิงได้
ยินเหมือนเสียงเรียกตัวเองดังมาจากที่ไกล ๆ ปนกับเสียงฝนตกเบา ๆ

© childrenlitwu2020

๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖

พีลินีตื่นตั้งแต่เช้ามีดก่อนไปร้านหมอ มุจลินทรอิสระลืมหิวคิดว่าหา
โทรศัพท์มือถือที่ปกติวางไว้ข้างเตียง แต่พอหาไม่เจอก็ลุกขึ้นนั่งและรู้สึกตัวว่า
ตัวเองอยู่ที่กาญจนบุรี เห็นพีลินียืนแต่งชุดพยาบาลหน้ากระจก พีลินีเห็นจึงพูด
ด้วย

“นอนต่อเถอะจ๊ะ ยังเข้ามีดอยู่เลย ตื่นแล้วค่อยไปหาฉันที่ร้านหมอ” มุจ
ลินทรจึงนอนต่อ ตื่นมาอีกครั้งเมื่อในห้องนอนสว่างไสว

มุจลินทร์ไปอาบน้ำล้างหน้าที่ห้องน้ำเล็ก ๆ หลังห้องพี่ลีนี ในห้องน้ำมีเพียงถังน้ำกับขันน้ำใบเดียวเท่านั้น มุจลินทร์ต้องใช้สบู่ก้อนและยาสีฟันแบบผงที่เคยได้ใช้ครั้งแรกเมื่อคืนนี้ พี่ลีนีเลือกเสื้อผ้าไว้ให้มุจลินทร์ใส่ของไว้อยู่ข้างมุ้งพร้อมแปรงสีฟันอันใหม่ของมุจลินทร์ มุจลินทร์พยายามจะนุ่งผ้าขึ้นแต่ก็ทำยุ่งเหยิงไปหมด นั่งลงเปิดโทรทัศน์มือถือที่เมื่อวานหลังคุยกับอุษาก็ไม่ได้แตะแปตเตอร์โทรทัศน์ทีไรตลอดแล้ว ในโทรทัศน์มือถือแสดงว่าวันนี้เป็นวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ มุจลินทร์ถอนหายใจ ไม่รู้ว่าจะแก้ปัญหาอย่างไรต่อไป นั่งนิ่ง ๆ อยู่สักพักก็ท้องร้อง นึกได้ว่าพี่ลีนีบอกให้ไปหาที่ร้านหม้อข้าง ๆ ห้องพัก จึงลุกออกไป ลังเลว่าจะหยิบโทรทัศน์มือถือไปด้วยดีหรือไม่ สุดท้ายก็เอาใส่ยามใบเล็กที่พี่ลีนีทิ้งไว้ให้ไปด้วย

“นุ่งผ้าขึ้นก็ไม่ใช่ มาจากบ้านเมืองไหนนี่” พี่ลีนีจัดการช่วยเด็กหญิงแต่งตัวให้เรียบร้อยเมื่อมุจลินทร์เข้ามาในร้าน มุจลินทร์ยิ้มแหย ๆ

“นอนตื่นมาเก็บมุ้งหรือเปล่า” มุจลินทร์ส่ายหน้า

ไปกินข้าวที่หลังร้านก่อนเถอะ ฉันจะแวะไปเก็บมุ้ง ถ้ามีคนใช้มากก็ให้เขาเข้าไปหาหม้อได้เลย” พี่ลีนีลุกจากโต๊ะในร้านไป มุจลินทร์ไปนั่งกินข้าวต้มกับผักดองที่หลังร้านเงียบ ๆ

ตอนเช้ามีคนใช้ไม่กี่คน เมื่อเห็นหน้ามุจลินทร์บางคนก็เอ่ยปากถาม

“เด็กที่หลงทางมาเมื่อวานรี เจอพ่อแม่หรือยังละ” มุจลินทร์ได้แต่ส่ายหน้า วันนั้นทั้งวันเด็กหญิงอยู่ในร้านหมอรุ่ง เมื่อสิ้นก็เก็บร้านก็ลุกขึ้นมาช่วยทำความสะอาด และไปช่วยทำกับข้าวตอนเย็นที่หลังบ้านสินี

คำวันนั้นก่อนนอน มุจลินทร์เปิดดูกระเป๋าที่พกติดตัวมา ตัดสินใจกดปิดโทรศัพท์มือถือเพราะวันนี้ไปตรงไหนก็ไม่มีสัญญาณ กระเป๋าเงินมุจลินทร์มีแต่ธนบัตรยุคปัจจุบัน ขวดน้ำพลาสติกขวดหนึ่งและสมุดบันทึกเล่มเก่าที่พกติดตัวมาด้วย

สมุดบันทึกเล่มนั้นเล่าเรื่องชีวิตประจำวันทั่ว ๆ ไป เจ้าของสมุดบันทึกฉบับนี้ตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๔๘๔ - ๒๔๘๕ ดูเหมือนว่าเจ้าของสมุดจะอยู่บ้านในพระนครกับแม่ที่ทำงานขาย ส่วนเจ้าของสมุดบันทึกก็ระบายความในใจบ้างบ่นบ้างเกี่ยวกับวิชาเรียนที่แสนยาก คุณครูดู ๆ ที่ความรู้อีกไม่ต่างอะไรกับตอนมุจลินทร์ไปโรงเรียนเลย

มุจลินทร์เปิดอ่านสมุดมาจนถึงหน้าหนึ่งที่ทำให้มุจลินทร์เคยรู้สึกอยากเป็นเพื่อนกับเจ้าของสมุดบันทึกขึ้นมา

“วันนี้ตอนกลางวันฉันรู้สึกจะร้องไห้แต่ไม่อยากให้ใครเห็นจึงหลบไปหลังตึกเรียน. ครูผ่านมาเห็นคิดว่าฉันจะโดดเรียน จึงดูฉัน. จากที่เกือบร้องไห้ฉันเลยร้องไห้จริง ๆ. ครูพาฉันไปล้างหน้าแล้วให้นั่งพักในห้องครู. ครูเอาขนมมาให้ฉันด้วย. ฉันดีใจมากแม้จะร้องไห้ไปครั้งหนึ่ง.”

มุจลินทร์มารู้ทีหลังว่าเจ้าของสมุดบันทึกเขียนหนังสือแปลก ๆ ตามนโยบายของรัฐบาลในสมัยนี้ที่ตัดตัวอักษรไทยบางตัวทิ้ง มุจลินทร์เคยเป็นคน

คอยปลอบเพื่อนที่ร้องไห้อยู่บ่อย ๆ เมื่อได้อ่านจึงรู้สึกสงสารมากและอยากเป็นเพื่อนกับเจ้าของสมุดและพยายามจะตามหาเธอ ทั้งที่รู้ว่าเธอใช้ชีวิตอยู่ในเจ็ดสิบกว่าปีก่อน แต่มุจลินทร์ไม่อยากจะเชื่อว่า ตัวเองย้อนเวลามาเจ็ดสิบกว่าปีได้จริง ๆ แต่ตอนนี้มุจลินทร์คิดว่าจะต้องกลับบ้านให้ได้

๒๘ สิงหาคม ๒๕๘๖

มุจลินทร์ตื่นมาตอนสายอย่างเดิม พยายามเก็บมุ้งอย่างที่เห็นพีสนีเก็บเมื่อวาน ดูไม่เรียบร้อยเท่าแต่ก็พยายามพับไว้ในห้อง พยายามจับผ้าถุงให้เรียบร้อยที่สุด เมื่อพีสนีเห็นก็ถอนหายใจแต่ไม่ได้แต่งตัวให้ใหม่

“ไว้คืนนี้ฉันจะสอนนุ่งผ้าถุงให้” พีสนีบอก

สักพักอุษาก็กเผลอมาที่หน้าร้าน

“มุจลินทร์ว่างไหม ไปช่วยพวกพี่ฉันทำขนมที” อุษาชวน มุจลินทร์หันไปมองพีสนี

“ไปเถอะจ้ะ วันนี้ทำขนมอะไรกัน” สีนีถาม

“ทำขนมไส้ไส้จ้ะ” มุจลินทร์จึงเดินตามอุษาไปถึงครัวหลังร้านบุญสนองญาติ ๆ สาว ๆ ของอุษากำลังทวงขนมกันอยู่ในครัว เมื่อเห็นลูกมือมาเพิ่มก็เรียกไปมอบหน้าที่ทันที

๒ กันยายน ๒๕๘๖

ตำรวจในจังหวัดปาวประกาศตามหาญาติเด็กหญิงมูจลินทร์แต่วันแล้ว
วันเล่าก็ยังไม่พบ เมื่อส่งเรื่องขอข้อมูลทะเบียนราษฎรจากพระนครเพื่อตามหา
บ้านเด็กหญิงก็ไม่พบ ตามหาจากชื่อเด็กหายที่มีคนมาแจ้งเอาไว้ก็ไม่มีใครแจ้ง
ตามหาเด็กหญิงมูจลินทร์

มีคนแหวะเวียนมาดูหน้าเด็กหญิงที่ร้านหมอรุ่งหรือที่ร้านบุญสนองอยู่
บ่อย ๆ ยายเพี้ยมที่รับปะมุ้งอยู่บ้านข้างวัดยังเข้ามาซื้อของในร้านบุญสนองตอน
มูจลินทร์อยู่ที่ร้าน อุษาชอบยายเพี้ยม รัฐบาลมีนโยบายให้คนทำตัวสมัยใหม่
เลิกนุ่งผ้าโจงกระเบนผ้าแถบให้หันมานุ่งผ้าขึ้น สวมเสื้อ สวมหมวกและรองเท้า
เพราะดูทันสมัยกว่า ห้ามคนกินหมากแล้วเพราะคนกินหมากแล้วคายเลอะเทอะ
เป็นภาพไม่น่าดูสำหรับชาวตะวันตกนานาชาติ แต่ยายเพี้ยมทำทุกอย่างที่
รัฐบาลห้าม นุ่งโจงกระเบนจีบหมากพลูเคี้ยวทุกวัน เวลามีคนบอกว่ากินหมาก
ระวังตำรวจจะมาจับให้เลิก ยายเพี้ยมก็บอกว่า จับไปเถิด อาญุนี่แล้ว นอนคุ
นอนตะรางบ้างจะเป็นไร

“มีมันลักซ่อน ผีบังตาเอาไว้”

ยายเพี้ยมว่าที่หาพ่อแม่มูจลินทร์ไม่พบสักทีเพราะผีบังตาหรือผีลักซ่อน
เอามูจลินทร์มาซ่อนไว้ที่นี้ ส่วนที่มูจลินทร์จำความอะไรไม่ได้เพราะขวัญเสียหรือ
ขวัญหายอย่างที่หมอบอก ต้องทำพิธีบายศรีสู่ขวัญให้ แม่อุษากับพี่สินตั้งใจว่า
วันพระคราวหน้าหากยังไม่พบพ่อแม่มูจลินทร์คงต้องช่วยกันจัดพิธีบายศรีให้ที่
วัด

มุจลินทร์ตื่นเช้ากว่าที่เคยเวลาพักอยู่กับพี่ลีนี เมื่อตื่นแล้วก็ต้องรีบอาบน้ำแต่งตัวในความเงียบ ก่อนมาเปิดร้านหมอบ มุจลินทร์จะช่วยทำความสะอาดเล็กๆ น้อยๆ และอ่านหนังสืออยู่ที่ร้านหมอบตอนเช้า เดินไปซื้อของกินในตลาดมาให้พี่ลีนี ตอนบ่ายถ้าฝนไม่ตกเด็ก ๆ ในตลาดชอบไปรวมตัวกันเล่นที่ทำน้ำหรือขายหาดริมน้ำใหญ่

ชีวิตที่กาญจนบุรีช้ากว่าที่กรุงเทพฯ ที่มุจลินทร์จากมามาก มุจลินทร์เข้านอนแต่หัวค่ำและตื่นแต่เช้า ที่ยุคอดีตหรือชนบทอย่างที่มุจลินทร์พยายามเข้าใจ ไม่มีเครื่องใช้ไฟฟ้า โทรศัพท์ แม้แต่เตาแก๊ส เวลาหุงข้าวต้องใช้เตาถ่านแบบที่มุจลินทร์เคยใช้เวลาไปค่ายลูกเสือเท่านั้น เมื่อตำรวจหาพ่อแม่ของเธอไม่พบ เด็กหญิงพยายามช่วยงานพี่ลีนีมากที่สุดเท่าที่จะเป็นได้เพราะรู้สึกเกรงใจ

เย็นวันนี้ ชมนาด รำไฟและอุษานั่งห่างจากมุจลินทร์ที่เล่นเรือกาบมะพร้าวอยู่ตรงทำน้ำ มุจลินทร์ดูจะชอบเรือกาบมะพร้าวจึงเล่นไม่ยอมเบื่อ

“หรือว่า มุจลินทร์จะเป็นสายลับ” ชมนาดซุบซิบ

“สายลับอะไรละชมนาด” อุษาถาม

“สายลับมาสืบว่าใครต่อต้านทหารญี่ปุ่น จะได้จับไปลงโทษ”

“เหลวไหลน่า” อูซาว่า ชมนาดเป็นลูกแม่ค้าในตลาด น่าจะฟังเรื่อง สงครามและเรื่องญี่ปุ่นมาจากคนในตลาดมาก รวมทั้งเรื่องขบวนการสายลับ ต่อต้านญี่ปุ่นที่ไม่มีใครรู้ว่าจริงหรือไม่

“มุจลินทร์มาจากไหนไม่มีใครรู้ ฉันว่าน่าสงสัยอยู่นา”

“เขามาจากพระนคร เหมือนฉัน หมอบอกว่าสมองเขากระทบกระเทือน จึงจำความผิดเพื่อนไปบ้าง อีกสักพักก็คงเจอพ่อแม่เขาแหละ” อูซาอธิบาย

“มุจลินทร์รู้ภาษาอังกฤษด้วย ญี่ปุ่นก็รู้ อูซาลองแอบดูซิ เธอติดต่อกับใครบ้างหรือเปล่า” มุจลินทร์จำอดีตของตนเองไม่ได้แต่อ่านเขียนภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษได้คล่อง เมื่อพบทหารญี่ปุ่นที่ร้านอูซา ได้เรียนภาษาญี่ปุ่นไปด้วยก็จำได้ พี่ลีนีให้มุจลินทร์บอกทหารญี่ปุ่นว่ามุจลินทร์เป็นญาติห่าง ๆ ของพี่ลีนี

“ฉันไม่เคยได้ยินว่าเขามีสายลับเด็กด้วย” อูซาบอก

“อาจจะก็มีก็ได้”

“แต่ฉันไม่เคยเห็นว่ามุจลินทร์จะแอบติดต่อกับใคร” อูซาตัดบท

หลังจากชมนาดบอกให้คอยจับสังเกตเพื่อนใหม่ อูซาทำเป็นไม่เห็น ด้วยเพราะรำคาญเพื่อน แต่ก็อดสังเกตพฤติกรรมหลายอย่างของมุจลินทร์ไม่ได้ มุจลินทร์สนิทกับอูซาที่สุดเพราะเจอกันเป็นคนแรก มักจะไปช่วยกันเป็นลูกมือพี่ ลวี่ทำขนม หรืออูซาไปเล่นที่ไหนก็ไปด้วย มุจลินทร์ไม่เพียงอ่านเขียนคล่องแคล่ว คำนวณก็รวดเร็ว ดูเหมือนว่าความทรงจำเรื่องการอ่านเขียนจะไม่หายไป

แต่มุจลินทร์ต้องคอยถามอุษาว่าของต่าง ๆ มีไว้ใช้ทำอะไร บางอย่างมุจลินทร์เหมือนจะเคยเห็นครั้งแรกเช่นบุหรี่ป้อง ขนมห้อตาลหรือขนมหหลายชนิดก็
ไม่รู้จัก อุษาเห็นมุจลินทร์ยื่นทำปากมูบมิบอ่านฉลากสินค้าในร้านอย่างตั้งอก
ตั้งใจ

มุจลินทร์ทำอาหารและการฝีมือได้บ้างแต่ไม่ค่อยคล่องแคล่วนัก ไม่รู้จักของ
เล่นหรือการละเล่นเด็ก ๆ หลายอย่างต้องคอยสอนให้เล่น รวมทั้งไม่ค่อยรู้จัก
เพลงหรือดาราดัง ๆ อุษาไม่คิดว่ามุจลินทร์เป็นสายลับ แต่เหมือนคนที่มาจาก
ต่างประเทศมากกว่า เพื่อนที่โรงเรียนหลายคนของอุษาที่กลับมาเรียนที่ไทย ก็
พูดสำเนียงและใช้คำศัพท์แปลก ๆ ในระยะแรกคล้ายกับมุจลินทร์

มุจลินทร์ชอบแมว โดยเฉพาะแมวจรที่แวะเวียนมาที่ร้านอุษาเป็น
ประจำ มุจลินทร์พูดอังกฤษคล่องกว่าเด็กคนอื่น ๆ จึงคุยกับโยชิได้มากกว่า โยชิ
เล่าว่าคนญี่ปุ่นเชื่อว่าแมวเป็นสัตว์นำโชค เมื่อโยชิกลับไปอุษากับมุจลินทร์ยังคุย
เรื่องแมวกันต่อ

“เราเคยได้ยินเขาบอกว่าแมวมีเก้าชีวิต เพราะว่าแมวกระโดดลงมาจาก
ตึกสูง ๆ ก็ไม่ตาย” มุจลินทร์บอก “อุษาเชื่อไหม”

“ฉันเคยเห็นแมวกระโดดจากหลังคาวัดเหมือนกัน” อุษาตอบ

“แมวเหมือนแมวที่ชอบมาที่บ้านฉันเลย ฉันเห็นแล้วนึกถึงบ้าน”

มุจลินทร์บอกพลางลูบหัวแมวสีเทาที่นอนหลับสบายอยู่บนพื้น

มุจลินทร์ไม่เล่าเรื่องอดีตของตัวเองมากนัก อูษาเชื่อครึ่งไม่เชื่อครึ่งว่า มุจลินทร์ตกใจมากที่หลงทางจนความจำเสื่อม บางครั้งมุจลินทร์ก็เหมือนพลังปากพูดว่าเรื่องบางอย่างเคยฟังเมื่อก่อนหรือเคยเห็น แต่ก็เงียบไปไม่เล่าต่อว่าชีวิตสมัยก่อนของตัวเองเป็นอย่างไร

มุจลินทร์คิดถึงพวกแมวจรที่ชอบมาที่บ้าน ครั้งหนึ่งมุจลินทร์เคยเห็นแมวสีขาวปนส้มตัวหนึ่งถูกหมาจรจัดเห่าไล่ตอนที่มันอยู่บนกำแพง ตอนนั้นแม่กับมุจลินทร์อยู่บนรถจึงบีบแตรไล่ ทั้งหมดทั้งแมวจรหนีกันไปหมด แมวตัวนั้นมาปรากฏตัวแถวบ้านอีกหลายครั้ง เด็กหญิงเอาอาหารให้มันกินจนมันคุ้นเคยยอมให้ลูบหัว แต่พอพยายามเอามาเลี้ยงที่บ้านมันก็ออกจากบ้านแล้วหายไปหลาย ๆ คิน แม่บอกว่ามันเป็นแมวจรจึงไม่ยอมให้ใครเลี้ยง มุจลินทร์เรียกมันว่าไซ้เฉียว

ตอนเย็นปู่กับย่าชวนพีสนีและมุจลินทร์มากินข้าวด้วยกันที่บ้านเพราะเห็นว่าอยู่ด้วยกันแค่สองคน มุจลินทร์ช่วยอูษายกจานชามมาตั้งเรียงบนที่เสื่อที่ปูไว้ในครัว เมื่อมีคนมามากขึ้นครอบครัวจึงย้ายจากกินอาหารที่โต๊ะมาเป็นนั่งกับพื้น อูษาคัดข้าวใส่จานให้ทุกคน แม่ทำแกงจืดร้อน ๆ น้ำพริกกินกับผักและปลว

“เด็ก ๆ กินเยอะ ๆ จะได้โตไว ๆ” ปู่หันมาบอกอูษากับมุจลินทร์

“สมัยนี้เขาไม่ได้ให้กินเยอะ ๆ แล้วปู่ รัฐบาลเขาบอกว่าอย่างไรนะ กินกับมาก ๆ กินข้าวแต่พอดี” ย่าพูดถึงนโยบายของรัฐบาลที่รณรงค์ให้คนไทยกิน

ข้าวให้น้อยลง เน้นกินอาหารให้ได้สารอาหารครบห้าหมู่รวมทั้งกินกล้วยเดี่ยว ที่จริงเพราะกล้วยเดี่ยวนั้นราคาถูกในสมัยสงคราม

“สมัยนี้จะรักเปลี่ยนแปลงไปมาก” ปู่พูดไปหัวเราะไป “แต่ก่อนฉันยากจน ทำนาต้องกินข้าวกับปลาร้า ปลาเค็ม ต้องกินขิงขม ๆ ให้อิ่มท้อง สมัยนี้มาบอกให้กินข้าวแต่พอดี”

“โลกเปลี่ยนคนเราก็ต้องเปลี่ยนตามนะ” ย่าบอก

มุจลินทร์ก็เปลี่ยนเหมือนกันแม้จะเพียงเล็กน้อย วันนี้เด็กหญิงกินน้ำพริกจิ้มผักจนน้ำหูน้ำตาไหลเพราะตอนกลางวันวิ่งเล่นจนเหนื่อย ถ้าอยู่ที่กรุงเทพฯ มุจลินทร์คงไม่กินผักหรืออาหารเผ็ด ๆ ได้มากเท่านี้แน่ อุซาถึงกับลุกไปเอาผ้าเช็ดหน้ามาให้เพื่อนเช็ดน้ำมูกน้ำตา

ฤดูฝนน้ำหลาก ฝนตกหนักทุกวัน อากาศเย็นจัดตอนกลางคืน แต่เสียงเล่ากันว่าเชลยยังต้องเร่งทำทางรถไฟกลางฝนทั้งวันทั้งคืน มีเชลยป่วยตายทุกวัน โดยเฉพาะเป็นไข้ป่าหรือมาเลเรียที่มีพาหะคือยุงก้นปล่อง ชาวบ้านบางคนกลัวถูกผีเชลยหลอกต้องย้ายบ้านจากใกล้ค่ายมาอยู่กับญาติแถวอำเภอ

อุซาไม่กลัวการไปค่ายเขาช่องไก่เพราะได้พูดคุยกับโยชิและอาซาฮิบ่อย ๆ พ่อและอุซาพูดคุยกับทหารญี่ปุ่นได้อย่างสนิทสนมในขณะที่พี่ปานกลัว

กิตติศัพท์ความโหดร้ายของทหารญี่ปุ่นเอามาก ทหารญี่ปุ่นคอยอธิบายให้อุซซา ฟังอยู่เสมอว่าไทยกับญี่ปุ่นเป็นมิตรกัน เพราะไทยยอมให้ญี่ปุ่นผ่านทางไปยัง ประเทศพม่าซึ่งเป็นของอังกฤษ ทหารญี่ปุ่นที่มาที่ร้านพูดกับอุซซาอย่างสุภาพ เมื่อเห็นว่าอุซซาพูดภาษาญี่ปุ่นได้ก็สอนอีกหลายคำ

คืนนั้นอุซซาใกล้หลับแล้วจึงได้ยินพ่อแม่คุยกันเบา ๆ จับความไม่ค่อยได้

“เชลยก็คนเหมือนกัน เรามีพ่อแม่แม่รออยู่ที่ประเทศเขา เราเห็นเขาป่วย แล้วจะปล่อยให้ตายไปเฉยๆหรือ ถ้าเรายังพอช่วยเขาได้” พ่อพูด

แม่พูดเสียงเบาจนอุซซาแทบไม่ได้ยิน

“แต่คุณเอาชีวิตไปเสี่ยงได้อย่างไร ที่บางกอกมีคนเคยถูกเอาน้ำมัน กรอกมาแล้ว ที่นี้ก็เคยมีคนไทยถูกทหารญี่ปุ่นเกือบจับแขวน ดีที่มีคนไปช่วย เอาไว้”

“ที่คนไทยถูกทำโทษนั้นเพราะไปโกงเขา ผมไม่ได้โกง เพียงแต่นำของ ไปให้เชลยเท่านั้น อย่างมากก็คงถูกโบยแล้วห้ามเข้าไปในค่ายอีก”

“ฉันจะห้ามคุณตอนนี้ก็ไม่ทันเพราะคุณทำไปแล้ว แต่คุณจะไปเสี่ยงด้วยไม่ได้ อุซซายังเล็ก”

อุซซาอยากถามแม่ว่าพ่อกับคุณแม่เรื่องอะไร เกี่ยวอะไรกับอุซซา แต่อุซซา หลับไปเสียก่อน เมื่อตื่นขึ้นตอนเช้าก็สัมผัสได้ยินพ่อกับแม่คุยกันไปหมด

© childrenlitwu2020

© childrenlitwu2020

๑๐ กันยายน ๒๕๔๖

ชาวบ้านที่อยู่ใกล้ค่ายเชลยบางคนเรียนรู้ภาษาอังกฤษพอสื่อสารได้ บางคนแอบเอาอาหารให้เชลยกินเพราะสงสาร เสียงเล่ากันมาว่ามีชาวบ้านช่วยเชลยบางคนให้หนีออกมาจากค่ายได้ เล่ากันอีกว่าสภาพชีวิตในค่ายย่ำแย่อาหารมีเพียงข้าวต้มกับน้ำตาลวันละครั้งเดียว เสื้อผ้าไม่มีสวม เชลยบางคนเอาเสื้อผ้าไปแลกกับอาหารจนเหลือเพียงผ้าเตี๋ยวดิดตัว อากาศจังหวัดกาญจนบุรีกลางวันร้อนจัด กลางคืนก็เย็นจัดเพราะเป็นเมืองในหุบเขา เชลยปลูกเพิงไม้ไผ่อยู่ด้วยกันอย่างแออัด เพิงไม้ไผ่ไม่ช่วยกันความร้อนหรือหนาวเย็น ยารักษาโรคมีไม่พอ มีคนตายทุกวันทั้งป่วยหรืออุบัติเหตุ

โรคระบาดในจังหวัดมีทั้งไข้ป่าหรือมาเลเรีย พาหะคือยุงก้นปล่องและยังมีมือหิวตกรโรคที่เกิดจากอาหารและน้ำดื่มไม่สะอาด โรคมาเลเรียมีความรุนแรงมากเพราะหากเชื้อมาเลเรียไปถึงสมองจะทำให้ผู้ป่วยชัก เพ้อ และ

เสียชีวิตในที่สุด ยาที่ใช้รักษาได้คือยาควินินที่สั่งมาจากต่างประเทศ ราคาแพง
ขึ้นเรื่อย ๆ แต่ทว่าก็จำเป็นต้องซื้อ

ที่ร้านบุญสอนของมียาควินินขาย พ่อของอุษาเป็นคนไปซื้อยาและของใช้
ต่าง ๆ จากบ้านโป่งจังหวัดราชบุรีมาขายต่อ นับวันของซื้อขายมีราคาสูงขึ้นทุก
วัน เข้าพรรษาปีนั้นคงทำอาหารไปทำบุญได้ไม่มาก ใช้แค่วัตถุดิบที่หาได้จาก
ครัวเรือน เกือบสองเดือนแล้วที่ยังตามหาพ่อแม่ของมัจฉินทร์ไม่พบ

ชาวบ้านมาหาหมอรุ่งน้อยลงเพราะค่ารักษาและค่ายาสมัยใหม่สูงขึ้น
หากเจ็บป่วยเล็กน้อยก็ใช้สมุนไพรรักษากันตามวิธีพื้นบ้านหรือไปหาหมอเพื่อ
หมอแผนโบราณแทน แต่ถ้าใครป่วยอาการหนักก็พากันมาพบหมอรุ่ง บางครั้ง
หมอรุ่งก็ต้องหอบล่วมยาไปหาคนไข้ถึงบ้านเอง

ถ้าไม่ไปอยู่กับพวกเด็ก ๆ มัจฉินทร์จะนั่งในร้านหมอลอยอยู่กับสินี ช่วย
ตรวจบัญชีร้านและฝึกอ่านชื่อยาภาษาอังกฤษและวิธีใช้จากฉลากยา หมอรุ่งเห็น
ว่ามัจฉินทร์อยากเรียนหนังสือจึงเอากะดาษดินสอดไว้ให้จด สินีชำเลื่องมองดูว่า
มัจฉินทร์เขียนอะไรในกระดาษ มัจฉินทร์แบ่งกระดาษเป็นแผ่นเล็ก ๆ จดเป็น
ข้อความสั้น ๆ ลายมือขยุกขยิก บางครั้งก็จดอย่างอื่นไม่เกี่ยวกับยา เช่นจด
ลักษณะคนที่เข้ามาในร้าน จดชื่อสมาชิกคนในครอบครัวคนในตลาดว่าใครเป็น
ญาติกับใคร แม่ค้าในตลาดพูดกับสินีเช่นอื่นว่ามัจฉินทร์อาจเป็นสายลับปลอม
ตัวมา แต่สินีก็ไม่เห็นว่าน่าเชื่อ ถ้าเป็นสายลับก็ไม่น่าจะมีบุคลิกอย่างมัจฉินทร์

คนในตลาดรู้จักกันไปหมด หมอรุ่งและสินีก็รู้จักคนไข้เป็นอย่างดี บางครั้งคนไข้มารักษาหมอรุ่งรู้ว่าบ้านไหนไม่มีเงินก็ลดราคาให้ มุจลินทร์ประทับใจความใส่ใจของหมอรุ่งและสินีมากจึงอยากเจออย่างบ้าง เมื่อเรียกชื่อคนไข้ที่มาพบหมอได้ถูกก็ดีใจ เกือบหนึ่งเดือนแล้วที่เด็กหญิงมาอยู่ที่นี้

วันนี้อากาศร้อนอบอ้าว มุจลินทร์นั่งอยู่กับสินีหน้าร้านอย่างเคย ชายหนุ่มคนหนึ่งพรวดพราดเข้ามาในร้าน ไม่ได้ถอดหมวกรีบเดินตรงมาหาสินี

“เฮอ ช่วยด้วย”

“มีอะไรหรือนายตำรวจ”

“ตามอยู่ที่ทำยานเก่าที่จะแย่ง ไข่มุกขึ้นมาหลายวัน กินอะไรก็ไม่ได้จนตัวซูบผอม เมื่อเช้าผมไปดู แก่พูดแต่จะตายเสียให้ได้”

“แล้วมีอาการอะไรอีก ฉันจะรีบไปบอกหมอ”

“เป็นไข้ ปวดหัวทรมานนั่นแหละ ผมคิดว่าอาจเป็นมาเลเรีย”

ที่สินีถูกเข้าไปในห้องตรวจ โชคดีที่คนไข้เป็นคนสุดท้ายของเช้าวันนี้ หมอรุ่งเตรียมลม้วยยาออกมาจากห้องตรวจ

“สินีจะไปด้วยกันไหม” สินีมองเด็กหญิงที่นั่งอยู่หน้าร้านอย่างเดิม

“ไปค่ะ”

ทั้งสองรวมทั้งนายดำรงจึงขึ้นรถหอมรุ่งที่บ้านตาอยู่ด้วยกัน

ตาอยู่เคยเป็นทหารมาก่อน แต่งงานไม่มีลูกและเมียก็ยิ่งตายไปเสียก่อนจึงอยู่ที่บ้านปลายนาคนเดียว ปลูกข้าวปลูกผักผลไม้ไว้กินเองตามอัธยาศัย บางครั้งขายผลไม้ได้เงินก็เอาไปลงขวดยาตอง พอกินแล้วก็ชอบร้องเพลง ‘กลิ่นโคลนสาบควาย’ เพลงนี้รัฐบาลห้ามไม่ให้เปิดทางวิทยุ ตาอยู่ก็ยังไปหาซื้อแผ่นเสียงมาได้ ว่ากันว่าที่จริงตาอยู่มีสมบัติมากตั้งแต่สมัยยังเป็นทหารแต่เอาใส่ไหฝังไว้ในสวน แต่ก็ไม่รู้ว่าจริงไหม ตาอยู่ชอบเล่าเรื่องสมัยเป็นทหารเกือบจะได้ไปรบสงครามครั้งที่แล้ว แต่สงครามสิ้นสุดไปแล้วเสียก่อน ไทยส่งทหารไปร่วมรบช่วงท้ายสงครามแล้ว

ได้ถุ่นบ้านตาอยู่มีแคร่ไม้ไผ่กับชะลอมสานเปล้า ๆ วางกองอยู่ แคร่ไม้ดูท่าทางไม่มีคนนั่งมานาน หน้าบ้านมีไก่แจ้เดินชุก แต่ในบ้านเงียบสนิทเหมือนไม่มีคนอยู่ เมื่อเข้าไปถึงห้องนอน ตาอยู่นอนนิ่งห่มผ้า ข้างเตียงมีขามข้าวกินเหลือวางอยู่ นายดำรงเรียก

“ตา ตา หอมมาแล้ว”

หลายอดีตใจกว่าตาอยู่จะค่อย ๆ ลืมตาขยับตัวหันมา เมื่อเห็นหอมรุ่งก็พูดเสียงแหบแห้งไม่มีเรี่ยวแรง

“หอม ข้าเห็นทีจะไม่รอด”

“ให้หมอตรวจก่อน ลูกขึ้นมาได้ไหม” หมอกับพี่สตีช่วยกันวัดไข้ วัดชีพจร หมอรุ่งหันมาบอกนายตำรวจ

“คุณเตรียมน้ำร้อนให้เราได้ไหม อาจต้องฉีดยา” นายตำรวจเดินออกไปจากห้องนอน มุจลินทร์จึงตามไปด้วย ดูเหมือนว่านายตำรวจจะคุ้นเคยกับบ้านหลังนี้เป็นอย่างดี เดินไปหยิบเตาอั้งโล่และหม้อจากในครัวที่ปลูกไว้หลังบ้าน ตักน้ำในตุ่มมาใส่หม้อ ในตุ่มแทบไม่มีน้ำอยู่แล้ว

“ตาอยู่แก่ไม่มีลูก เมียก็ตายไปแล้ว พวกฉันไม่เห็นแกออกจากบ้านมาหลายวันจึงผัดกันมาเยี่ยม เลยเห็นว่าป่วย” พี่ตำรวจพูด “แล้วเธอเป็นอย่างไรบ้างละ หาพ่อแม่ไม่พบเลยหรือ”

มุจลินทร์ส่ายหน้า ชาวบ้านส่วนใหญ่รู้เรื่องมุจลินทร์จากที่เล่ากันปากต่อปาก

“ยังไม่มีใครติดต่อมาเลย หมอรุ่งว่ารอโรงเรียนเปิด อาจส่งฉันเข้าโรงเรียน” เด็กหญิงบอก

“พอมีสงครามโรงเรียนก็ปิด หยุดยกก็แพงไปหมด ขโมยขโจรก็มาก ขนาดตากเสื้อผ้าไว้นอกบ้าน ขโมยยังมาลักเอาไปเลย” พี่ตำรวจพูดเหมือนพูดมาแล้วหลายครั้ง “ใครพอทำอะไรได้ก็ต้องช่วยกัน”

เมื่อฉีดยาให้ตาอยู่เสร็จ หมอรุ่งขับรถพาพี่ลินีและมุจลินท์กลับบ้าน ส่วนนายตำรวจเดินกลับบ้านไม่ห่างออกไปนัก มุจลินท์ช่วยทำความสะอาดร้าน จนอาทิตย์ใกล้ตกดิน อุษาไหล่มาที่ประตู

“ลินีไม่เห็นเสียหลายวัน เมื่อบายไปไหนกันมา”

“ไปบ้านตาอยู่ แกเป็นมาเลเรีย”

“จริงรึ แล้วเป็นอย่างไรบ้าง”

“หมอรุ่งฉีดยาให้แล้ว วันต่อ ๆ ไปอาจต้องไปฉีดอีก หรือถ้าอาการดีขึ้น ก็ต้องมาให้หมอฉีดยา”

อุษาเข้ามานั่งลงตรงเก้าอี้รถตรวจ

“เขารู้กันว่ามาเลเรียนี่ทรมาณมาก” อุษาพูด

“ก็คงอย่างนั้น หมอบอกว่าหากเชื้อขึ้นไปถึงสมองจะปวดหัวมาก ถ้าช่วยไม่ทันจะชักแล้วก็ตาย” มุจลินท์เล่าตามที่หมอรุ่งเคยเล่าให้ฟัง

อุษาส่ายหน้า “ฉันได้ยินพ่อบอกกับแม่ว่าพวกเขเลยก็ป่วย ถ้าป่วยทหารจะปล่อยยให้ตายไปจนหลุมฝังศพในค่ายไม่พอ”

“พวกเขเลยนำสงสารนะ” มุจลินท์เคยเดินไปค่ายเขเลยกับพวกเด็ก ๆ คนอื่นจึงเคยเห็นภาพเขเลยและโรมูอะ ที่นับวันจะฝ่ายผอมลงทุกวัน

๑๗ กันยายน ๒๕๘๖

สัปดาห์ต่อมาตาอยู่อาการดีขึ้นจนมาที่ร้านหมอเองได้ ยังไม่กินยาของ ร้องเพลงกลั่นโคลนสวาทอย่างเดิมแต่ก็คุยฟังเสียงดังว่าตอนป่วยปวดหัว ปวดตัวไปหมดเหมือนมีใครเอาค้อนมาทุบไปทั้งตัว คิดอย่างเดียวว่าตายเสียแน่ แล้ว เคะระหัดตีที่หมอรุ่งมาช่วยเอาไว้ทัน

อีกสองวันจะเป็นวันที่พ่อของอุษาต้องไปส่งของที่ค่ายเชลย ตอนค่ำ พ่อลืออกบานประตูเหล็กหน้าร้าน ในร้านมีเพียงพ่อ แม่ และอุษา อุษาใช้ผ้าเช็ด ฝุ่นออกจากตู้กระจกใส่สินค้า พ่อเดินมาทางอุษาช้า ๆ

“อุษา เชลยที่เขาช่องไก่อลำบากมาก ถ้าหยุดทำงานก็ถูกตี อาหารหรือ ยาก็มีไม่พอ เพราะพวกทหารไม่ยอมเสียเงินซื้อให้เปลือง ใครป่วยก็ปล่อยให้ตาย อย่างทรมาณ” พ่อพูดด้วยเสียงเรียบ ๆ ประโยคต่อนั้นเป็นประโยคที่อุษาจำ น้ำเสียงของพ่อได้ แม้เวลาจะผ่านไปอีกหลายสิบปี

“พ่อต้องแอบเอายารักษามาเลเรียใส่ไปตามแข่งผักผลไม้ไม่ให้ทหารรู้ อุษาจะช่วยพ่อได้ไหม”

© childrenlitwu2020

๑๘ กันยายน ๒๕๖๖

ตึกใหญ่นั้นเป็นที่ที่ห้ามคนไทยเข้าไป และผู้หญิงโดยเฉพาะสาว ๆ ไม่มีใครเข้าใกล้ ที่นั่นคือสถานบันเทิงของทหารญี่ปุ่นตั้งอยู่ในตัวอำเภอ ตึกใหญ่โต ทาสีสันสดใส เปิดเพลงญี่ปุ่นตลอดทั้งวัน มีเครื่องตีมชายภายใน ถือเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของทหารญี่ปุ่น สถานบันเทิงแห่งนี้สร้างขึ้นหลังจากทหารญี่ปุ่นและเชลยมาถึงกาญจนบุรีไม่นาน

วันนี้เรื่องที่คุยกันในตลาดมาจากตึกใหญ่ตึกนั้น มุจลินทร์นั่งอยู่ที่หน้าร้านหมอบไต้ยีนคนใช้คุยกัน

"เขาว่ามีผู้หญิงจะหนีออกมา แต่หมอนะรีบตามกลับเข้าไปเลย"

"ผู้หญิงญี่ปุ่นหรือไทย เป็นฉัน ฉันคงหนีเหมือนกัน"

"เขาว่าผู้หญิงก็มีหลายประเทศ พวกเขลยณะ ก็โดนกวาดต้อนมาหมด"

"นี่ถ้าเขาไม่อยู่ข้างเดียวกัน จะโดนอย่างนั้นบ้างหรือเปล่าก็ไม่รู้..."

มุจลินทรไม่รู้ว่ในศึกใหญ่่นั้นมีอะไร ที่จริงไม่มีใครรู้เลยเพราะห้ามคนไทยเข้า ถือว่าตรงนั้นเป็นอาณาเขตญี่ปุ่น ขนาดเคยเดินเฉียดไปใกล้ ๆ เพราะอยากรู้ พ่อแม่ของขนาดรู้เข้าขนาดโดนหวดเสียวจนขาลาย โดนดูว่าอยากรู้ไม่เข้าเรื่อง

"ในศึกนั้นเป็นโรงพยาบาลหรือจ๊ะ ทำไมจึงมีหมอ" มุจลินทรเสียบ ๆ เคียง ๆ ถามพีสินีเสียงเบา พีสินีทำหน้าลำบากใจก่อนที่จะพยายามอธิบายให้เด็กหญิงฟัง มุจลินทรอายุสิบสองปีแล้ว ไม่ใช่เด็กแต่ก็ยังไม่ช่วยรุ่น สินีพยายามจะสอนเท่าที่เด็กวัยเท่านี้สมควรจะได้รับรู้

"ที่นั่นเป็นสถานบันเฑิงของญี่ปุ่นเขา" สินีบอก "ไว้โตเป็นผู้ใหญ่ก็จะรู้"

มุจลินทรรู้สึกว่อีกนานกว่าจะโตเป็นผู้ใหญ่ แต่อุษานะเริ่มเป็นผู้ใหญ่แล้วเพราะทำงานได้หลายอย่าง เวลาเดินผ่านแล้วถูกพวกผู้ชายวัยรุ่นแซว อุษาจะเดินต่อไปโดยไม่มอง หลายคนเรียกอุษาว่คุณนาย เพราะอุษามาจากพระนคร บางครั้งก็เรียกด้วยคำไม่ดีกว่านั้น เพราะครอบครัวอุษาทำธุรกิจกับญี่ปุ่นที่ชาวบ้านบางคนไม่ชอบ เวลาเดินผ่านพวกวัยรุ่น มุจลินทรก็โดนล้อเหมือนกันว่เป็นเด็กกำพร้า มุจลินทรไม่ชอบเลย ไม่อยากให้เพื่อน ๆ ที่เคยเล่นด้วยกันโตไปแล้วทำกริยาแบบนั้น

มุจลินทร์สนิทกับอุษาที่สุด นอกจากจะเพราะพบกับเป็นคนแรก ยัง
เพราะว่าอุษาเป็นคนค่อนข้างใจเย็นและเข้าใจมุจลินทร์มากที่สุด เด็กคนอื่น ๆ
มองว่าทั้งสองเคยมาจากพระนครจึงมีบุคลิกคล้าย ๆ กัน แต่มุจลินทร์ไม่คิดอย่าง
นั้น ที่จริงอุษานั้นเรียบร้อยเป็นระเบียบ ผิดกับมุจลินทร์ที่เริ่มแก่นขื่นทุกวันเพราะ
เล่นกับลูกแม่ค้าในตลาด

“ลินทร์ มาที่นี่” ตอนบ่ายขนาดเดินมาเรียกมุจลินทร์เพราะรู้ว่า
เด็กหญิงนั่งอยู่ในร้านหม้อ

“เรียกฉันหรือ”

“เธอนั้นแหละ มาเล่นอีตักหน่อย คนไม่ครบคู่ เล่นเป็นไหม” มุจลินทร์
สายหน้า

“ได้เรื่องที่ไหน อีตักก็เล่นไม่เป็น หัดเอาหน่อยแล้วกัน” ขนาดบอก

“ไปเล่นเถอะจ้ะ” พี่สินบอก

มุจลินทร์เดินจากร้านหม้อตามขนาดมาถึงที่เด็ก ๆ นั่งเล่นกัน
ในตลาด เมื่อเห็นหน้ามุจลินทร์ทุกคนก็รีบตบเสื่อเรียกให้นั่งทันที

“ครบคนพอดี ๆ ย่ารอช้ารีบเล่น เดี่ยวฝนจะตก” เด็ก ๆ รีบขยับที่ให้
มุจลินทร์นั่งอีกคน

“ฉันแบ่งอีตักให้ก่อน เวลาเล่นก็ทำอย่างนี้” ขนาดสาธิตวิธีการโยนรับอีตัก วิธีการเล่นอีตักคล้ายหมากเก็บที่มูจลินทร์เคยเล่นสมัยประถมแต่ต่างไปเล็กน้อย ใช้เมล็ดน้อยหน้ากับเปลือกหอยเล็ก ๆ ที่เก็บมาจากแม่น้ำเป็นเบ้า มูจลินทร์โยนรับอยู่สองสามครั้งก็เริ่มถนัดมือขึ้น

“เล่นเป็นเหมือนกันนะนี่ เคยเล่นมาแล้วหรือเปล่า” ขนาดถาม น้ำเสียงปลายประโยคยังมีแววสงสัย ถึงขนาดจะบอกว่ามูจลินทร์ไม่ใช่สายสืบ ขนาดก็ยังอดรู้สึกระแวงสงสัยไม่ได้

“เคยเล่นบ้างสมัยก่อน” มูจลินทร์ไม่อธิบายยาวเพราะไม่รู้จะเล่าอย่างไร ส่วนขนาดคิดไปว่านี่คือวิธีปฏิเสธรูปแบบสายสืบมืออาชีพ และวางแผนว่าวันหลังจะหลอกถามมูจลินทร์เองให้ได้

มูจลินทร์รู้สึกแปลกใจเพราะเพื่อนที่ไม่เหมือนเพื่อน ๆ ที่โรงเรียนของตัวเองเลยแม้แต่คนเดียว ที่โรงเรียนทุกคนต้องมีกลุ่มของตัวเอง เวลาทำการบ้าน นั่งกินข้าวกลางวัน หรือแม้แต่จะไปห้องน้ำก็ต้องนั่งกับกลุ่มของตัวเอง คนที่ไม่มีกลุ่มคือคนที่ไม่ค่อยมีใครอยากยุ่งด้วยเท่าไร มูจลินทร์แทบจะสนใจแต่เพื่อนของตัวเอง แต่ที่ตลาดทุกคนอยู่ด้วยกันหมด ยกเว้นก็แต่เด็กผู้หญิงบางคนเริ่มเข้าวัยรุ่นแล้วจะไม่ค่อยมาอยู่กับพวกเด็ก ๆ มากนัก สลับไปมาระหว่างอยู่กับน้อง ๆ หรือไปช่วยงานผู้ใหญ่

เย็นเมื่อวานพ่อขอให้อุษาช่วยแอบส่งของให้เคลย์ พ่อยังเล่าให้อุษาฟังว่าได้พบกับเคลย์ครั้งแรกตอนที่เคลย์มาขนของที่ร้าน เคลย์เล่าว่าสภาพความเป็นอยู่ในค่ายลำบากมาก มีคนตายทุกวัน พ่อจึงคิดหาทางช่วยเหลือโดยแอบเอารักษามาเลเรียใส่ไปตามแข่งอาหาร เพราะเคลย์เป็นคนจัดการของต่าง ๆ ที่ส่งไปในค่ายเอง ทุกอย่างต้องทำอย่างลับ ๆ ไม่ให้ทหารญี่ปุ่นรู้หรือสงสัยเป็นอันตราย แต่ดูเหมือนว่าตอนนี้ทหารก็เริ่มสงสัยขึ้นมาบ้างแล้ว เพราะเคลย์ที่ป่วยเป็นมาเลเรียหลายคนหายป่วยเป็นปกติได้ ทั้งที่ยารักษาของเคลย์มีไม่พอ

“แม่ไม่ยอมให้อุษาไปเลย พ่อเขาอยากให้ลูกไปให้ได้ ตอนนี้นัญี่ปุ่นเริ่มสงสัยพ่อแล้ว แล้วพ่อก็ซื้อยาให้เคลย์เอาไว้แล้ว” แม่พูดกับอุษา “ถ้าลูกไม่ยอมทำก็ไม่ใช่ไร เราหาทางเอายาให้เขาครวหน้าก็ได้”

“ถ้าพ่อซื้อยาแล้ว ก็เอาให้เขาเลยเถอะละ” อุษาบอก “ถ้าไม่รีบเอาให้คนป่วยน่าจะลำบากมาก”

“ลูกต้องห้ามไม่ให้ใครรู้เป็นอันตรายคนนะอุษา พ่อเองก็ไม่อยากให้ลูกไปเลย พ่อเป็นห่วงมาก” พ่อบอก

“ไม่เป็นไรละ อุษาจะระวังอย่างดี”

๑๙ กันยายน ๒๕๔๖

คราวนี้อุษาไปค้าขายเขาช่องไก่อกับพี่ปานสองคน พ่อไม่ได้ไปด้วย
มุจลินทร์เห็นตอนที่อุษาขึ้นรถ อุษานั่งด้านหลังรถคนเดียว สวมหมวกกะโล่
เสื้อสีฟ้า นั่งหลังตรงมองไปด้านหน้า อุษามีบุคลิกดีสมกับที่เคยเรียนโรงเรียนสตรี
ในพระนคร ผู้ใหญ่มักชมว่ามีกิริยาท่าทางสุภาพเรียบร้อย มุจลินทร์ก็คิด
เหมือนกัน เวลาเพื่อนคนไหนทำตัวไม่เรียบร้อยอุษาก็จัดการ 'อบรม' ว่าเป็น
ผู้หญิงต้องทำตัวให้เรียบร้อย มุจลินทร์เป็นหนึ่งในคนที่ถูกอบรมบ่อยที่สุด

ถึงครั้งนี้อุษาจะเข้าไปส่งของคนเดียว ทหารญี่ปุ่นก็เคารพและต้อนรับ
อย่างดี เชลยเข้ามาขนเสบียงจากเรือไปที่สะพาน อุษามองหาหมอดันลอปที่ปกติ
จะเป็นคนแอบสื่อสารกับพ่อ หมอดันลอปเป็นหมอทหารมาจากออสเตรเลีย ใน
ค่ายเชลยนอกจากจะมีโรงนอนเชลยโรงอาหารเชลย ก็มีเรือนอื่น ๆ อีก เช่นเรือน
งานช่าง เรือนพยาบาล และเรือนสำหรับเชลยเล่นละครให้ดูกันเองเวลาว่าง

หมอดันลอปตัวสูงและตัดผมสั้นเหมือนคนอื่น ๆ แต่ดูสะอาดสะอ้าน
กว่าเล็กน้อย เมื่อหมอดันลอปเข้ามาเสียบ ๆ เคียง ๆ ช่วยยกของใกล้ ๆ เรือของ
อุษา อุษารอจนไม่มีใครมอง ซ้ำไปที่เข่งกล้วยที่ซ่อนห้อยเอาไว้ หมอมองหน้า
อุษาแวบหนึ่งแล้วยกของต่อเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น อุษารู้สึกความอึดอัดที่
ตนเองแบกมาตลอดทั้งเข้าเฝ้าบางลง

พ่อเล่าว่าอาหารที่เชลยได้กินมีเพียงข้าวต้มกับน้ำตาลเท่านั้น ส่วนผัก
ต่าง ๆ เป็นวัตถุดิบสำหรับโรงครัวทหารญี่ปุ่น อุษาเฝ้ามองพี่ปานและเชลยขนของ
ออกจากเรือต่อ รอบแล้วรอบเล่าจนเกือบหมด โยชิที่ได้ยินว่าอุษามาส่งของคน
เดียวก็เดินมาพูดคุยกับอุษา

“สวัสดีครับ อูชาซัง”

“โอไฮโยะ สวัสดีค่ะ” อูชายกมือไหว้

“มาคนเดียว คุณพ่อไม่มาหรือครับ”

“ไม่มาค่ะ ฉันมาคนเดียว”

“อูชาซัง ขยันนะครับ” ในค้ายมีทหารญี่ปุ่นที่ทำหน้าที่เป็นล่ามและสอนภาษาไทยให้ทหารทั่วไป ทหารอย่างโยชิจึงได้เรียนรู้ภาษาไทยจากทั้งในค้ายและพูดคุยกับชาวบ้าน

“ขอบคุณค่ะ”

“ผมพาไปดูที่สร้างทางรถไฟ ไปไหม” โยชิชวน

“ไปได้หรือคะ” อูชาถาม

“ได้ครับ ผมพาไปเอง”

ทางรถไฟที่เสร็จแล้วเกิดจากการถางหญ้าและพืชบนพื้นดินแล้วโรยด้วยกรวดทางรถไฟ วางเหล็กวางรถด้านข้างและไม้หมอนพาดแนวนอนระยะห่างเท่า ๆ กัน ภาวจนบุรีมีเชื้อเขาและแม่น้ำมาก การสร้างทางรถไฟครั้งนี้จึงต้องสร้างสะพานเป็นจำนวนมากกว่าร้อยสะพานกว่าจะไปถึงด่านเจดีย์สาม

องค์ ฎึปุ่นต้งซื้อไม้ขงไทยจ้งนวนมกเพื่อนำมาใช้ทำเป็นไม้หมอนทงรถไฟ
รวมท้งจ้งคนไทยใช้ข้งชนว้สดุดต่าง ๆ คนไทยที่เป็นแรงงานทำทงรถไฟได้
เงินเดือนละ ๖๐๐ บาท ถึอว่ามก แรงงานชาวเอเซียได้น้อยไปกว้นั้น เซลย
ไม่ได้เลย

ระหว้งมอดดูแรงงานสร้างทงรถไฟ อุษาได้ยินเสียงเหล็กกระทบกัน
ด้งต้งเนื่อง และเสียงทหารฎึปุ่นตะโกนเร่งการทำงานด้งขึ้นเป็นระยะว่า ‘สปีดโด’
มาจากภษาอังกฤษคำว้ speed ที่แปลว่าความเร็ว

“อุษาข้ง เคยนั่งรถไฟไหมครับ” โยชิถาม

“เคยคะ ฉึนนั่งมาจากพระนคร”

“ผมเคยไปพระนครครั้งหนึ่ง ที่นั่นมีตึกสวย ๆ มก”

“ใช่คะ”

“อุษาข้ง พายเรือเป็นไหมครับ”

“เป็นคะ”

“พายเรือพามกับอาซาฮิดูแม่น้ำได้ไหม” โยชิคงจะหมายถึงแม่น้ำแคว
น้อยและแควใหญ่ที่มารวบกันตรงปากแพรกกลายเป็นแม่น้ำแม่กลอง ฤดูฝน
น้ำหลากไม่เหมาะกะกับนั่งเรือ ถ้าพายในคลองคงได้ อุษาจะได้เก็บดอกบัวไปไหว้
พระและฝักบัวไปทำอาหารด้วย

อุษารู้สึกว่าทหารญี่ปุ่นเป็นเพื่อน ไม่เหมือนที่ชาวบ้านรู้สึกต่อต้านทหาร อยู่ลึกๆ แต่ก็รู้สึกสงสารเฉลยเข้าใจว่าที่ทหารญี่ปุ่นเข้มงวดมากเป็นเพราะหน้าที่ ยังมีเรื่องอีกมากที่อุษาต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจในชีวิต เกี่ยวกับผู้คน และสังคมที่พวกเขาอยู่

เฉลยคนหนึ่งล้มลงไม่ไกลจากอุษา อุษาก้าวขาเตรียมเข้าไปช่วย แต่ทหารคนหนึ่งที่อยู่ใกล้กว่าสะดุดเขาขึ้นมา ก่อนพร้อมตะโกนต่อว่าเสียงดัง อุษารีบเบือนหน้าหนีมองไปทางอื่น ทำให้เห็นว่าโรมูฉะหรือแรงงานเอเชียคนหนึ่งมองเธออยู่ เขาอายุไม่น่ามากกว่าอุษาเกินปีเดียว ยังเด็กมากที่จะมาทำงานที่นี่ อุษามองกลับจนเขาหันไปทำงานต่อ

อุษาเคยรู้สึกว่างสงครามเหมือนจะอยู่แค้นไกล แต่พอพ่อขอร้องให้อุษาช่วยส่งของให้เฉลย อุษารู้สึกว่างสงครามขยับใกล้เข้าตนเองมาอีกก้าวหนึ่ง เป็นก้าวใหญ่ทีเดียว หลุมลึกของสงครามอยู่ชิดติดกับเท้าของอุษา หากอุษาก้าวพลาดอาจตกลงไปเป็นเหยื่อของสงครามด้วยอีกคน

© childrenlitwu2020

๒๖ กันยายน ๒๕๖๖

ตามู่มาฉีดยาที่ร้านหมออีกหลายครั้ง ทุกครั้งจะต้องแวะไปนั่งพูดคุยที่
สภากาแฟซึ่งเป็นที่รวมตัวกันของชาวบ้าน กาแฟในปิ่นนี้หายากและต้องใช้บัตร
ปันส่วน ชาวบ้านจึงสรรหาวัตถุดิบอื่น ๆ มาใช้ผสมกาแฟแก้ขัดแม้จะรสชาติไม่
เหมือนกาแฟปกติ มุจลินทร์ได้ฟังเรื่องสมัยตามู่เป็นทหาร ลากยาวไปถึงสมัย
เด็ก ตามู่เกิดตั้งแต่รัชกาลที่ ๖ จึงมีเรื่องเล่ามาก มุจลินทร์ยังได้พูดคุยกับคนแก่
อีกหลายคนซึ่งเข้ามาพบหมอที่ร้าน จนพวกท่านเอ็นดูและบางครั้งก็นำผลไม้หรือ
ขนมมาฝากมุจลินทร์เวลามาหมอมือ มุจลินทร์ชอบฟังเรื่องเล่าจากคนอื่น ๆ
เวลาที่สีนึ้และหมอรู้ง่วง เด็กหญิงจะต้องถามเรื่องชีวิตสมัยทั้งสองยังเด็ก จนมุจ
ลินทร์ทราบว่าสีนึ้เกิดที่ไทรโยค ไปเรียนพยาบาลที่ศิริราช กลับมาทำงานที่ปาก
แพรก ส่วนหมอรู้ง่วงเป็นคนบ้านโป่ง เรียนแพทย์ที่ศิริราช ทำงานที่บ้านโป่งพักหนึ่ง

จากนั้นมาเปิดร้านหมอที่ปากแพรก พี่สินคิดว่ามุจลินทร์ชอบฟังเรื่องชีวิตของคนอื่นเพราะตัวเองทำอะไรไม่ได้ และคิดว่าหากเด็กหญิงได้ฟังเรื่องคนอื่นมาก ๆ อาจจะทำให้เลิกเรื่องของตัวเองออกได้บ้าง มุจลินทร์มักมีท่าที่ครุ่นคิด บางอย่างเวลาที่อยู่คนเดียว

ที่จริงมุจลินทร์เริ่มคิดถึงบ้านน้อยลง ตั้งแต่หลังผ่านวันทัศนศึกษามาหนึ่งสัปดาห์ เด็กหญิงพยายามปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมมากกว่าพยายามมองไปข้างหน้า ชีวิตที่ยุค ๒๕๔๖ ไม่ได้ลำบากมากนัก มุจลินทร์มีเพื่อนและชาวบ้านที่สนิทสนมเหมือนครอบครัวไปแล้ว บรรยากาศชนบทเรียบง่ายยังทำให้รู้สึกอบอุ่นกว่ายุคปัจจุบันมาก

เวลาว่างอุษาชอบร้องเพลงไทยไม่แพ้เพลงญี่ปุ่นที่โยชิฮิโตะ สมัยนั้นวิทยุส่วนใหญ่เปิดแต่เพลงปลุกใจเพราะรัฐบาลสนับสนุนให้ทำเพลงแผ่นแนวความคิดชาตินิยม คณะดนตรีสากลคณะแรกของไทยอย่างสุนทราภรณ์เพิ่งก่อตั้งได้ไม่นานก็ต้องเปลี่ยนมาทำเพลงที่มีเนื้อหาเข้มแข็ง แต่อุษาชอบร้องเพลงไทยเดิมและเพลงลูกทุ่งมากกว่า ส่วนเพลงร่ำวงต้องแอบร้องไม่ให้แม่ได้ยินเพลงจะถูกดุและว่า ‘แก่ลม’ มุจลินทร์รู้จักเพลงปลุกใจและเพลงร่ำวงบางเพลงแต่ก็ร้องผิดร้องถูก บางเพลงอุษาและพี่สินร้องบ่อยจนมุจลินทร์ร้องตามได้

ยามบ่ายก่อนฝนตกฟ้าครึ้ม อุษาแม่และมุจลินทร์นั่งอยู่ในร้าน ลมพัด
หวีดหวิว กระจกรวนอันเล็กที่ห้อยไว้หน้าร้านส่งเสียงกริ้งกริ้ง อุษาร้องเพลงเสียง

เบา

"กาเหว่าเอ๋ย ไซ้ไว้ให้แม่กาพัก

แม่กาก็หลงรัก นึกว่าลูกในอุทร..."

"ฉันรู้จักเพลงนี้" มุจลินทร์หันไปมองเพื่อน

"เพลงนกกาเหว่า ใครๆก็รู้จักไม่ใช่หรือ" อุษาพูด

"เธอร้องตั้งแต่แรกใหม่ได้ไหม" มุจลินทร์ขอ

"กาเหว่าเอ๋ย ไซ้ไว้ให้แม่กาพัก

แม่กาก็หลงรัก คิดว่าลูกในอุทร.. อุษาร้อง ต่อจากท่อนแรกมุจลินทร์ก็
ร้องตามไปด้วย

"คาบเอาข้าวมาเผื่อ เหาเหยื่อมาบ่อน

ถนอมไว้ในรังนอน ซ่อนเหยื่อมาให้ลูกกิน

ปีกเจ้ายังอ่อนคลอนแคลน ท้อแท้จะสอนบิน

แม่กาพาไปกิน ที่ปากน้ำคางคา

ตีนเจ้าเหยียบสาหร่าย ปากก็ใช้หาปลา

กินกุ้งแลกินกั้ง กินหอยตระพังแมงดา

กินแล้วก็โผล่มา จับที่ต้นหญ้าโพธิ์ทอง..."

เสียงเด็กหญิงสองคนประสานในร้านค้ามีดสลัว เนื้อเพลงที่มัจฉินทร
ร้องต่างจากอุษาเล็กน้อย แต่ก็ร้องด้วยกันได้จนจบ แม่ของอุษาได้ยินจึงเดินมาที่
หน้าร้าน เปิดไฟดวงเล็กดวงเดียวที่กลางร้านให้ภายในร้านสว่างขึ้น

"สอนมัจฉินทรร้องเพลงหรือลูก"

"อุษาไม่ได้สอนค่ะ ลินทรจำได้" อุษาตอบ

"จริงหรือจ๊ะลินทร" แม่อุษาหันไปมองมัจฉินทร จึงเห็นว่าเด็กหญิงยก
มือขึ้นปาดน้ำตาที่ไหลตามข้างแก้ม ข้างนอกฝนตกลงมาพอดี

© childrenlitwu2020

“วัดเอ๋ย วัดโบสถ์ มีศาลโตนดอยู่เจ็ดต้น เจ้าขุนทองไปปล้น ปานฉะนี้
ไม่เห็นมา..”

อุษาไล่ร้องเพลงกล่อมเด็กที่ตัวเองรู้จักที่ละเพลงให้มัจฉินทรฟัง แต่
นอกจากเพลงนกกาเหว่า ก็มีแต่เพลงจันทร์เอ๋ยจันทร์เจ้า และเพลงโยกเยกเอ๋ยที่
มัจฉินทรรู้จัก

“ฉันทึ่งเพลงนกกาเหว่าแล้วรู้สึกเศร้า ๆ” มัจฉินทรบอก

“ฉันทึ่งแล้วเศร้า สงสารลูกนกกาเหว่านะว่าไหม” อุษาตอบ มัจฉินทร
เหม่อมองพื้นในร้าน ดูเหมือนว่าเหตุผลที่มัจฉินทรรู้สึกเศร้าจะมากกว่ารู้สึก
สงสารลูกนกกาเหว่า แต่เป็นความรู้สึกโหยหาบางอย่างที่อธิบายไม่ได้ บางอย่าง
ที่อยู่แสนไกลจากเด็กหญิงในตอนนั้น

แมวสีเทาในร้านเข้ามาคลอเคลียที่ขาของเด็กหญิงทั้งสอง

มุจลินทรคิดไม่ตก แม่ของเธอเคยร้องเพลงนกกาเหว่าให้ฟังก่อนนอน มุจลินทรรู้สึกเหมือนอดีตที่ตัวเองอยู่ใน พ.ศ. ๒๕๖๑ เหมือนผ่านมานานแล้วราวกับความฝัน แต่เสื้อผ้าและสัมภาระต่าง ๆ ที่ติดตัวมาด้วยก็ยังคงเก็บอยู่อย่างดี ช่วงนี้มุจลินทรฝันถึงตัวเองตอนเด็กบ่อย ๆ นึกถึงเรื่องที่ยายเคยเล่าให้ฟังว่ามุจลินทรอาจกลับชาติมาเกิด มุจลินทรมักจะนึกถึงครั้งที่เจอชายชราบนรถเมล์ยืมให้ตนเอง และเสียงฝนตกกับเสียงที่เหมือนจะเรียกเธอมาจากที่ไกล ๆ ก่อนจะหลับไปในแต่ละวัน

อุษาร้องเพลงนกกาเหว่าทำให้มุจลินทรคิดถึงเพื่อนคนหนึ่ง พิมพ์เคยสนิทกับมุจลินทรมาก ๆ ตั้งแต่ประถมหก แต่เมื่อขึ้นชั้นมัธยม มุจลินทรสนิทกับเพื่อนกลุ่มใหม่ แล้วพิมพ์ก็ห่าง ๆ เธอไป มุจลินทรมัวรู้ทีหลังว่าเพื่อนคนหนึ่งในกลุ่มใหม่ของเธอไม่ชอบพิมพ์ จึงไม่ให้พิมพ์เข้ามาอยู่ในกลุ่มเดียวกัน พิมพ์นั่งกินข้าวคนเดียว เวลาทำงานกลุ่มก็จับกลุ่มกับคนที่เกินมาจากกลุ่มอื่น ๆ มุจลินทรเข้ากับกลุ่มใหม่ได้ดี ไปไหนก็ไปด้วยกัน แต่บางครั้งก็รู้สึกแปลกแยกและไม่อยากทำตามอะไรที่เพื่อนทำ แต่ก็กลัวจะถูกทิ้งให้อยู่คนเดียว

บ้านแทบทุกหลังใช้การสัญจรหลักทางน้ำจึงมีทั้งเรือและท่อน้ำ มุจลินทรเพิ่งได้หัดพายเรือกับอุษา พาโยชิกับอาซาฮิไปเก็บดอกบัว ทหารทั้งสองชักชวนให้อุษากับมุจลินทรหัดเรียนภาษาญี่ปุ่นให้เก่ง ๆ จะได้เป็นล่าม และยัง

บอกว่าหากทางรถไฟสร้างเสร็จเมื่อไรจะให้เด็กหญิงทั้งสองไปเป็นแขกในพิธี
เปิดทางรถไฟ

๒๗ กันยายน ๒๔๘๖

วันต่อมาฝนตกปรอย ๆ ย่าของอุษาเดินวนเวียนอยู่ในร้าน มุจลินทร์รีบ
ออกไปเก็บผ้าที่ตากไว้ใกล้ ๆ กับทำน้าบ้านอุษา ยังเดินไม่ทันถึงทำน้าก็ได้ยิน
เสียงใบไม้ไหวแปลก ๆ อยู่ใกล้ ๆ เมื่อหันไปก็เห็นเด็กชายวัยรุ่นคนหนึ่ง รูปร่าง
ผอมโซ อายุประมาณอุษา ผิวคล้ำ ตาโต ผมหยิก สวมกางเกงตัวเดียวดูมอซอ
มุจลินทร์ตกใจมาก

"ขโม...!" ยังพูดไม่ทันจบคำเด็กชายคนนั้นก็ทรุดตัวลงทำท่าไหว้มุจลิน
ทร์ จนมุจลินทร์ต้องย่อตัวลงนั่งที่พื้นตาม เด็กชายมุดไปนั่งใต้ต้นจิกใกล้ ๆ เพื่อ
หลบฝน

เด็กชายเอานิ้วชี้กดไว้ที่ปากตัวเอง มุจลินทร์เจี๊ยบเสียง เขาทำท่าเอามือ
ลูบท้อง หน้าตาอ่อนแรง เหมือนจะบอกว่าหิว

"เธอหิวหรือ" มุจลินทร์ถาม เขาทำหน้าดีใจที่มุจลินทร์พูดเสียงปกติ
แล้วเกาหัวแกรก ๆ เขาไม่เข้าใจที่มุจลินทร์พูด

"รออยู่ตรงนี้ ฉันจะไปเอาอะไรมาให้กิน" มุจลินทร์หันหลัง เขาส่งเสียง
เรียกไม่เป็นภาษา ซึ่ไปที่ต้นกล้วยที่อยู่ไม่ไกล กล้วยน้ำว้าออกผลเครือใหญ่ ที่
ปานเพิ่งตัดลงมาเมื่อวานนี้ เขาทำท่าหยิบกล้วยใส่ปาก

"ต้นกล้วยนั้นของพ่ออุษา แต่เธอกินไปเยอะ ทำทางเธอจะหิวมาก"
มุจลินทร์ไม่รู้จะสื่อสารกับเขาอย่างไร จึงพยักหน้าให้หลาย ๆ ครั้ง เขาทำท่าไหว้
มุจลินทร์ แล้วดึงกล้วยออกมาผลหนึ่งด้วยมือเปล่า นั่งลงข้างต้นกล้วยรีบปอกกิน
อย่างหิวโหย มุจลินทร์มองเขากินกล้วยผลที่สองและสามอย่างรวดเร็วราวกับ
ไม่ได้เคี้ยวก่อนกลืน ก่อนเด็กหญิงจะเดินไปตามดงกล้วย จนเจอมีดพรวินที่ที่ป่า
คางคกไว้แถวนั้นหลังตัดกล้วย เด็กหญิงหยิบมีดพรวินขึ้นมา

เขาทำท่าตกใจเมื่อเห็นเด็กหญิงถือมีด แต่เมื่อเห็นว่ามุจลินทร์นำมีดมา
ตัดกล้วยออกเป็นหวีให้ตนก็ทำท่าไหว้ปลงๆ

"เอาไปเยอะ ๆ เลย" มุจลินทร์พูด มองดูร่างผอมโซ เขาเอาหวีกล้วยวาง
บนตัก ปากก็กินไม่หยุด มุจลินทร์เดินกลับเข้าไปในบ้าน พบอุษานั่งอ่านหนังสือ
อยู่ใต้ชานเรือน

"อุษา ฉันเจอคนหนึ่งอยู่ในสวน เขาขอกินกล้วยน้ำว่า ฉันจึงบอกให้เขา
แบ่งเอาไป"

"ใครหรือมุจลินทร์"

"เขาพูดไม่ได้เหมือนคนใบ้ อาจจะเป็นกรรมกรในตลาด"

"พาฉันไปดูที"

เด็กหญิงทั้งสองเดินเข้าไปในสวน แต่เด็กชายคนนั้นเมื่อเหลือบเห็น
มุจลินทร์เดินมากับอุษาก็รีบวิ่งหนี ไม่ลืมคว้าหวีกล้วยไปด้วยสองสามหวี

"เตี้ยวสิ จะไปไหน" มุจลินทร์ร้องเรียก แต่ไม่ทันเสียแล้ว เขากะโดดลง
คลอง ดำผุดดำว่ายไม่นานก็หายไปจากสายตาเปลือกกด้วยกระจัดกระจายอยู่
ใต้ต้น มุจลินทร์ก็ก้าวขาเข้าไปมอง

"กินไปหนึ่งหวีเชียว"

"มุจลินทร์" อุษาเรียก มุจลินทร์จึงหันกลับมาหา "ฉันเคยเห็นเขาอยู่ใน
ค่ายเชลย" อุษาพูดน้ำเสียงจริงจัง

"เธอพูดจริงหรือ"

"จริง ๆ ฉันเห็นเขาแล้วก็คิดว่าเขาไม่น่าได้มาทำงานเลย เขายังเด็ก
มาก"

"แปลว่าเขาก็หนีออกมาจากค่ายเชลยนะสิ" มุจลินทร์ว่า

"คงจะอย่างนั้น"

"แน่แล้ว เขาจะถูกจับใหม่..."

"ถ้าหนีไปได้ไกลกว่านี้คงไม่ค่อยมีทหารญี่ปุ่นแล้ว"

มุจลินทร์พนมมือขึ้นไหว้เหนือศีรษะ "ขอให้รอดด้วยเถอะ" เด็กหญิง
พีมฟ้า อุษาหัวเราะท่าทางตลก ๆ ของเพื่อน

"ตายละ ลืมเก็บผ้า"

อุษาและมุจลินทร์เดินกลับเข้ามาในร้าน ไม่พูดอะไรกันเรื่องกรรมกรที่หนีออกมาอีก ย่าเห็นเด็กหญิงทั้งสองเดินเข้ามาก็ร้องทัก

“เห็นแว่นย่าใหม่ ย่าไม่รู้เอาไปวางไว้ที่ไหน”

อุษาทำหน้างง ๆ “บนหัว...” อุษาพิมพ์

ย่ายกมือขึ้นจึงรู้ว่าสวมแว่นอยู่ตลอดเวลาที่ตามหานั่นเอง ทั้งสามคนหัวเราะเสียงดัง

“อะไรที่ใกล้ไปก็มองไม่ค่อยเห็น จริงไหม” ย่าพูด

คืนนั้นมุจลินทร์มานอนค้างที่บ้านอุษา ข้างนอกฝนยังตกปรอย ๆ มุจลินทร์นอนไม่หลับ

“อุษา เธอหลับหรือยัง” มุจลินทร์เรียกเพื่อน

“อืม” อุษาสะลึมสะลือตอบ

“เธอจะฟังฉันหรือไม่ก็ได้ ที่จริงฉันเริ่มทำใจได้แล้ว ฉันมาจากอนาคต ปี ๒๕๖๑ จริง ๆ ที่นั่นมีโทรศัพท์ โทรทัศน์ มีคอมพิวเตอร์ด้วยนะอุษา”

“จ๊ะ” อุษากึ่งหลับกึ่งตื่นจึงตอบทีละคำสองคำ ถ้าอุษายังตื่นอยู่คงถามชอกแซกมุจลินทร์ไม่หยุด มุจลินทร์จึงพูดคนเดียวไปเรื่อย ๆ

“ฉันอยู่บ้านกับพ่อแม่แล้วก็ย้าย วันนั้นฉันไปทัศนศึกษากับเพื่อนที่โรงเรียน พอถึงสะพานข้ามแม่น้ำแควฉันคิดว่าอยากไปบ้านของคนคนหนึ่ง เด็กคนนั้นเป็นเจ้าของสมุดบันทึกที่ฉันเจอในตู้เก่าที่บ้าน เธอบอกว่าเธออยู่ที่

กาญจนบุรี ฉันเดินไปเรื่อย ๆ แล้วหลงทางจนมาเจอเธอ...” ทันใดนั้นมูจลินทร์ก็
ลุกขึ้นนั่งในมุ้ง หันไปเขย่าเรียกเพื่อน

“อุษา อุษา เธอเล่าเรื่องตอนอยู่ในพระนครให้ฟังได้ไหม”

อุษาจ้วเงี้ยวตื่นขึ้นมา “เสียงดังอะไรลินทร์”

“เล่าเรื่องในพระนครให้ฉันฟังหน่อย”

“ไม่มีอะไร ฉันอยู่กับแม่ ฉันไปโรงเรียน แม่ก็ขายขนม”

“แม่เธอขายขนมอะไร”

“ขายมาก บางครั้งก็ข้าวต้มมัด”

“เธอเรียนโรงเรียนอะไรหรือ” พออุษาตอบชื่อโรงเรียน มูจลินทร์ก็ทำ

ตาโต

“อุษา ฉันขอดูสมุดบันทึกของเธอได้ไหม”

© childrenlitwu2020

เสียงฝนตกข้างนอกหนักขึ้นเรื่อย ๆ มุจลินทร์คิดว่ายามที่วางอยู่ข้างมุ้ง
มา ในนั้นมีสมุดเก่าเล่มหนึ่งที่มุจลินทร์พกไปไหนมาไหนด้วยเสมอเวลาอยู่ที่นี้
เด็กหญิงทั้งสองจุดเทียนดูสมุดทั้งสองเล่ม สมุดของมุจลินทร์เก่ามากแต่ก็พอดู
ออกว่าทั้งสองเล่มเป็นสมุดที่เหมือนกันทุกอย่าง

“เธอไปเอาสมุดเล่มนี้มาจากไหน” อุษาถาม “ทำไม่มันเหมือนสมุดของ
ฉัน”

ข้างนอกฟ้าร้องครืนเสียงต่ำ ๆ ฟ้าแลบทำให้ห้องนอนสว่างขึ้นเล็กน้อย
ชั่วขณะ

“ฉันเจอในตู้เก่า ในห้องนอนของฉัน ที่โลกอนาคต”

“มุจลินทร์ ฉันไม่เข้าใจเลย”

“ไม่เป็นไร ฉันต้องหาวิธีกลับไปให้ได้ แล้วยังเรื่องเสียงนั้นอีก” มุจลินทร์
พึมพำกับตัวเอง

“เสียง ฉันเคยได้ยินเสียงเหมือนคนเรียกให้ช่วย มาฝันถึงบ่อย ๆ
หลังจากมาที่นี่”

อุษาทำหน้าที่คืนหนึ่ง

๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๖

ทหารญี่ปุ่นเริ่มสงสัยในตัวพ่อค้าอย่างบุญสนองแล้ว อุษาสังเกตได้ว่า
เวลาโยชิและอาซากิมาร้านไม่ค่อยพูดคุยกับพ่อนาน ๆ อย่างเคย แต่หันมาคุยกับ
อุษาแทน

เชลยขอรู้ชื่อพ่อว่าอยากได้แบตเตอร์สำหรับใส่วิทยุสื่อสาร แม่จึงเอา
แบตเตอร์ใส่ในก้นกระตักน้ำ ห่อกันน้ำอย่างดีแล้วใส่น้ำหวานไว้ด้านบนให้อุษา
ถือไปในค่ายเชลย

“ถ้าใครถามว่ากระตักอะไรก็บอกว่าแม่ให้เอาไอเลี้ยงมาดื่มนะลูก” แม่
กำชับอุษาถึงแผนการ พ่อกับหมอดันลอปตกลงกันผ่านจดหมายกระดาษแผ่น
เล็ก ๆ ว่า สองของครั้งหน้าจะนำกระตักน้ำไปวางไว้แถวเรือนช่างไม้ ให้เชลยมารับ
แล้วตอนกลับอุษาจะเอากระตักเปล่ากลับไป

อุษาไม่ปล่อยให้กระดูกน้ำหวานห่างจากตัวตลอดทางไปเขาช่องไก่ที่ผ่านมาทุกครั้งอุษาเพียงชี้บอกหรือพูดเป็นนัย ๆ บอกหมอดันลอปหรือเซลยว่าของที่ฝากมาให้อยู่ที่ไหน แต่ไม่เคยต้องถือของที่แอบนำเข้ามาติดตัว เมื่อไปถึงค่าย โยชิและทหารอีกสองสามคนรออุษาอยู่แล้วที่ท่าน้ำ อุษาส่งยิ้มให้ก่อนกล่าวทักทาย

“มาคนเดียวอีกแล้วหรือครับ อุษาจัง”

“มาคนเดียวค่ะ” อุษาตอบ

“นั่นอะไร” ทหารหน้าไม้คุ่นถามอุษาด้วยสำเนียงแปร่ง ซึ่ที่กระดูกน้ำที่อุษาถือออกมา

“ใส่น้ำค่ะ ไว้ดื่มเวลาร้อน ๆ” อุษาจัดการเปิดฝากระดูกให้ทหารดู แบตเดอรันนั้นอยู่กันกระดูก โอเลี้ยงสีเข้มจึงทำให้มองไม่เห็นตรงไปถึงของข้างใต้

ทหารคนนั้นมองในกระดูกแล้วมองหน้าอุษา ก่อนจะเดินนำอุษาไปจุดที่ลำเลียงของ อุษาปิดฝากระดูกน้ำอย่างโล่งใจ เซลยขนของเป็นแถวจากเรือเข้าไปในค่าย อุษาเดินไปรอบ ๆ บ้าง นั่งรอบ้างจนเห็นวารถบั้งไม่มีทหารแล้ว ก็เอากระดูกไปวางไว้ตรงจุดที่พอบอก

การขนของแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณสามชั่วโมง ก่อนกลับบ้านอุษากับพี่ปานเดินไปที่วางกระดูกน้ำเอาไว้ มันยังอยู่ที่เดิม แต่พอยกขึ้นมาอุษารู้สึกว่าข้างในว่างเปล่าแล้ว อุษากับพี่ปานมองหน้ากัน แล้วรีบเดินจากเรือนช่างไม้ไปขึ้นเรือ โยชิบอกลาอุษาตรงท่าน้ำ

พอเรือออกมาไกลจากค่าย อูซาจึงเปิดกระตักออกดูไม่เห็นทั้งโอเลี้ยง
และแบตเตอร์ ตอนนี้องที่ทั้งอูซาและนายปานถอนหายใจอย่างโล่งอก

๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖

เกือบหนึ่งเดือนผ่านไปแล้วที่อูซาได้รู้ว่ามัจลินทร์มาจากโลกอนาคต
แต่มาได้ยังไงก็ไม่ทราบ มัจลินทร์พยายามอธิบายให้อูซาฟังว่าตัวเองอาจย้อน
เวลามาตอนเดินมาจากทางรถไฟตรงสะพานข้ามแม่น้ำแคว ทั้งสองจึงพยายาม
เดินจากตลาดไปที่ทางรถไฟทุกวันแต่ก็ไม่เห็นผลอะไร

ปลายฤดูฝน ต้นฤดูหนาว ทางรถไฟสร้างเสร็จ มัจลินทร์จำเรื่อง
ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับสงครามที่เคยเรียนได้ไม่มากนัก แต่ก็จำได้ว่าสงครามจบ
อย่างไร โหดร้ายอย่างไร มัจลินทร์ไม่ได้เล่าเรื่องตอนสงครามจบให้ใครฟังเลย ถึง
อูซาจะถามเรื่องในอนาคตกับมัจลินทร์อยู่บ้าง มัจลินทร์ก็เลี่ยงไม่เล่าว่าใครแพ้
หรือชนะสงครามกันแน่

“เขาว่าอักษะได้เปรียบมาก ฉันทัวไทยแพ้สงคราม ไม่รู้จะเป็น
อย่างไร” อูซาบอก แต่มัจลินทร์ไม่บอกอะไรเลย

อูซากับมัจลินทร์ได้รับเชิญไปพิธีเปิดทางรถไฟ ทั้งสองไปซ้อมเต้นเพลง
ญี่ปุ่นกับเพื่อนผู้หญิงหลายคนโดยทหารในค่ายเป็นคนสอน แม้ทางรถไฟจะเสร็จ
แล้วแต่เชลยก็ยังคงซ่อมทางรถไฟและดูแลให้สมบูรณ์อยู่เสมอ

๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

ปลายฤดูจุงลิน มุจลินทร์ไปทำบุญที่วัดกับอุษา พี่ปานพายเรือตามแม่น้ำไปเรื่อยจนพบวัดที่ปักเขต คือไม้ไผ่สานไว้ที่ท่อน้ำของวัดแปลว่าวัดนี้ยังไม่มีคนจุงลิน วัดอยู่ห่างไปจากตัวเมืองไม่ใกล้ไม่ไกล ครอบครัวอุษาจึงตกลงกันว่าปีนี้จะทำบุญจุงลินที่วัดนี้ เจ้าอาวาสบอกกับพ่ออุษาว่าการทำบุญนั้นไม่ใช่บริจาคเงินมากแล้วจะได้บุญมาก แต่ทำด้วยจิตใจบริสุทธิ์ไม่หวังผลตอบแทนจะทำให้ผู้ทำบุญมีความสุข แต่หลังจากคืนที่เอาสมุดให้อุษาดู มุจลินทร์ไม่ค่อยฝันว่ามีใครเรียกอีกแล้ว

วันทำบุญมุจลินทร์กับอุษาพายเรือไปจนถึงวัด วัดริมคลองเป็นวัดเล็ก ท่อน้ำทำจากไม้ก็เล็กและเก่า พ่อทำบุญเสร็จพ่อแม่ของอุษาก็กลับไปก่อน มุจลินทร์กับอุษานั่งเล่นที่ท่อน้ำของวัด จนมุจลินทร์หันไปเห็น ลานวัดมีแม่ไก่และลูกเจี๊ยบคู้เขี่ยหาอาหาร เด็กวัดยืนกวาดพื้นชะม้กเข้มน้ เมื่อมองดี ๆ ฐึ่ลี้กคู้หน้าเด็กวัดผิวคล้ำ จึงเรียกอุษา

"เด็กคนนั้นนี่" อุษาร้อง ยกมือปิดปาก

"เด็กที่หนีออกมาจากค่ายเชลยไซ้ใหม่" มุจลินทร์พูด

"ฉันว่าไม่ผิดแน่ เราเดินไปดูกันเถอะ ไม่รู้เขาจะหนีอีกหรือเปล่า"

เด็กหญิงทั้งสองรีบเดินเข้าไปหาเด็กวัด เมื่อเข้าไปใกล้ก็เห็นว่าใช่ เด็กชายที่พวกตนเคยพบจริง ๆ เขาตัดผมสั้นและดูสะอาดสะอาดเรียบร้อยกว่าเดิมมาก เมื่อเห็นเด็กหญิงทั้งสองก็ชะงักหยุดมือที่กวาดพื้น

"มาทำอะไรที่นี่" เขาทักขึ้นมาก่อน คราวนี้ไม่วังหนีอีกแล้ว

"เรามาไหว้พระนะซี" มุจลินทร์ตอบ เด็กชายมองไปรอบ ๆ ดูว่ามีคนอยู่ใหม่ แต่ในวัดเล็ก ๆ เงียบเหงา เวลานี้พระท่านก็อยู่ในกุฏิทั้งหมด

"ตามมาทางนี้" เด็กชายนำเด็กหญิงทั้งสองเดินไปข้าง ๆ ศาลาวัดได้ต้นมะม่วง

"เธอพูดไทยได้หรือ" มุจลินทร์รีบถามหลังจากเขาหยุดเดิน

เขาส่ายหน้า "หลวงพี่สอน ฉันพูดได้นิดหน่อย"

เขาหันไปพูดกับอุษา "ฉันหนีออกมาจากค่ายเชลย เธอเคยพบฉัน"

"ใช่ ฉันเจอเธอตอนไปส่งของในค่าย"

"เธอย่าบอกใครว่าฉันหนีมาที่นี่"

อุษาส่ายหน้า "ฉันไม่มีทางบอกใคร"

"ฉันหนีมาจากค่ายเชลย ว่ายน้ำมาถึงที่นี่ แล้วเจอหลวงพี่ หลวงพี่ให้ฉันอยู่ด้วย"

"ไม่กลัวโดนจับหรือ"

"กลัว ฉันหลบอยู่แต่ในวัด ไม่ไปไหนก็คงไม่เจอญี่ปุ่น"

"ดีแล้วที่เธอหนีออกมาได้ ฉันกลัวเธอถูกจับได้แทบแย่" มุจลินทร์พูด

"ตอนนี้ฉันปลอดภัยแล้ว แต่คนอื่นในค่ายยังลำบากมาก" เขาพูด "มีคน
ป่วยตายทุกวัน ฉันคิดว่าอยู่ไปก็คงต้องตายสักวัน หนีออกมาดีกว่า"

"คนที่หนีออกมามีเยอะไหม"

"ไม่รู้เลย รู้แต่คนที่หนีไม่รอด ทหารยิงตายหมด"

"ไม่อยากจะเชื่อเลย" มุจลินทร์พิมพ์ เธอกำลังนึกถึงโยชิและอาซายิ เธอ
นึกภาพสองคนนั้นล้นโกป็นยิ่งใครไม่ได้

"พวกทหารต้องทำตามหน้าที่" อุซาทพูด

"พวกทหารนะโหดร้ายเกินไป" แวตตาเด็กชายแข็งกร้าวมากขึ้นเมื่อเล่า
เรื่อง "พวกฉันทำงานทั้งวัน ทุกวัน บางครั้งก็ถูกตบตี ถูกขู่"

"คุณอะไรกันหรือ นิล" เด็กสามคนหันตามเสียงเรียก หลวงพีเดินลงมา
จากโบสถ์ อุซายมือทำท่าไหว้ มุจลินทร์จึงรีบทำตาม

"พวกเขาเคยช่วยผมไว้" เด็กชายที่ชื่อนิลตอบ

"เด็กสองคนนี้เป็นลูกพ่อค้าในเมือง" หลวงพีบอก "ชื่ออะไรกันบ้าง"

"ฉันชื่ออุซาคะ เพื่อนฉันชื่อมุจลินทร์" หลวงพีมองหน้าเด็กหญิงทั้งสอง

"ขอบใจพวกโยมมากที่ช่วยนิลเอาไว้ เด็กคนนี้ลำบากมาาก"

"ไม่เป็นไรคะ" มุจลินทร์ตอบ

“ชื่อแปลกทั้งสองคน มุจลินทร์เป็นชื่อพญานาค” หลวงพี่บอก มุจลินทร์
คิดถึงเรื่องเล่าที่แม่เคยเล่าให้ฟังเมื่อนานมาแล้ว แม่เล่าว่าฝันเห็นพญานาคตอน
ท้องมุจลินทร์ จึงตั้งชื่อนี้ให้

“อาตมาเป็นคนตั้งชื่อเด็กคนนี้ให้ใหม่เอง เมื่อก่อนเขาไม่ได้ชื่อนิล แต่
ตอนนี้เขามีชีวิตใหม่แล้ว จึงเปลี่ยนชื่อ” หลวงพี่พูดแล้วหยุดไปพักหนึ่ง “ตอนนี้
เขาไม่ใช่กรรมกรแล้ว แต่เป็นเด็กที่กำลังเรียนหนังสือ” เด็กหญิงทั้งสองฟังแล้ว
พยักหน้า

“ฉันกินกล้วยที่พวกเขาให้ เลี้ยวว่ายนํ้ามาถึงที่นี่ได้” นิลบอก “ขอบคุณ
พวกเขาจริงๆ”

“คนเรานะ ถ้าเชื่อว่าทำอะไรให้สำเร็จ มันก็จะสำเร็จขึ้นมาจนได้”
หลวงพี่กล่าว “เด็กคนนี้ก็เป็นอย่าง เขาเชื่อว่าเขาจะมีชีวิตใหม่ ชีวิตที่ดีกว่า
ชีวิตเดิม ความเชื่อของเขาแรงกล้า ส่งไปถึงพวกโยม มาถึงอาตมา เขาจึงมาถึง
ที่นี่ได้ ได้เริ่มต้นชีวิตใหม่ ทุกคนเริ่มต้นใหม่ได้เสมอ”

มุจลินทร์นึกถึงเสียงฝนตกและเสียงเรียกให้ช่วยดังมาจากที่ไกล ๆ เธอ
คิดว่าเธอรู้แล้วว่าใครเป็นคนเรียกเธอมาจากโลกอนาคตที่ห่างไกล

คำวั้นนั้นก่อนนอน มุจลินทรคิดถึงเรื่องหนึ่งในอนาคตที่เธอจากมา

ก่อนจะถึงวันทัศนศึกษาไม่นาน มุจลินทรคิดว่าแม่แอบเข้ามาในห้องนอนของเธอ

มุจลินทรแยกห้องนอนกับพ่อแม่ตั้งแต่เริ่มขึ้นมัธยม ในห้องนอนจึงเริ่มมีของสะสมสารพัดอย่าง บางอย่างก็เป็นของที่มุจลินทรไม่ได้อยากให้แม่เห็น เพราะเป็นของส่วนตัว เช่นสมุดบันทึกที่มุจลินทรเริ่มใช้ตั้งแต่เจอสมุดบันทึกเก่า มุจลินทรเริ่มจดบันทึกของตัวเองหลังจากเจอสมุดบันทึกเก่าไม่นาน แล้วซ่อนสมุดของตัวเองไว้ในลิ้นชักโต๊ะเขียนหนังสือ เพราะเรื่องในสมุดเป็นเรื่องที่เด็กหญิงไม่อยากจะให้ใครฟัง แม้แต่แม่หรือเพื่อนสนิท

วันหนึ่งแม่ชวนมุจลินทรคุยขึ้นมาระหว่างกินข้าว แม่พูดเปรย ๆ เกี่ยวกับเพื่อนคนหนึ่งที่มุจลินทรไม่ค่อยพูดถึงให้แม่ฟังมานานแล้ว แม่ถามว่าพิมพ์เป็นอย่างไรบ้าง มุจลินทรตอบกลาง ๆ ว่าสบายดี ทั้งที่วันก่อนมุจลินทรเพิ่งจะเขียนไปในบันทึกว่าไม่ได้คุยกับพิมพ์นานแล้ว

หลังจากวันนั้นยังมีอีกสองสามครั้งที่แม่บังเอิญชวนเธอคุยด้วยเรื่องคล้าย ๆ กับเรื่องที่มุจลินทรจดในสมุดบันทึก มุจลินทรรู้สึกอายขึ้นมาเมื่อคิดว่าแม่แอบเข้ามาอ่านสมุดบันทึกในห้องของเธอ จึงเลิกเขียนในสมุดและอยากจะมีเล่มเรื่องที่เกิดขึ้น

ตั้งแต่มุจลินทรเลิกเขียนในสมุดของตัวเอง แม่ก็ยังทำตัวปกติ ชวนคุยเรื่องทั่ว ๆ ไป แต่มุจลินทรยังรู้สึกอึดอัดอยู่ดี ๆ

© childrenlitswu2020

๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

อุษาแอบส่งของในค้ายเซลยจนชินเสียแล้ว เมื่อเข้าไปค้ายเซลยอุษานำจดหมายที่แอบส่งให้เซลยใส่ไว้ในผ้าชิ้นเป็นปึก รัดผ้าชิ้นไว้แน่นไม่ให้ผู้กหลุดแล้วจดหมายหลุดออกมา แม่ตรวจดูอุษาอย่างถ้วนถี่ก่อนจะไปถึงค้าย

คราวนี้โยชิไม่มารออุษาที่ท่านี้ แต่เป็นอาซาฮิแทน ทหารญี่ปุ่นมาที่ค้ายเพิ่มมากขึ้นอีกเพราะทางรถไฟเสร็จแล้ว อุษาทักทายทุกคนอย่างเรียบร้อยแล้วเดินไปที่จุดส่งของในค้ายอย่างคุ่นชิน

หมอดันลอปและเซลยยืนอยู่ใกล้ ๆ เพื่อฟังอุษาว่าของต่าง ๆ ซ่อนอยู่ตรงไหนบ้าง เมื่อทหารญี่ปุ่นเดินผ่านก็ทำเป็นเงิบ ๆ ไม่ได้คุยกันหรือคุยกันเรื่องอื่น อุษายังไม่ทันเอาจดหมายที่ซ่อนอยู่ในผ้าชิ้นให้เซลย เสียงทหารญี่ปุ่นเรียกก็

ตั้งขึ้นใกล้ ๆ เมื่ออุษาหันไปก็พบว่า เป็นทหารญี่ปุ่นวัยกลางคนหน้าตาไม่คุ้นเคย มองอุษาอย่างเอาเรื่องจนอุษารู้สึกกลัวขึ้นมา

“ทำอะไรอยู่” ทหารล่ามแปลสิ่งที่ทหารคนนั้นพูด อุษาเข้าใจว่าทหารวัยกลางคนต้องเป็นทหารที่มีตำแหน่งสูงอย่างผู้บังคับบัญชา เพราะตียศมากกว่า ทหารที่อุษาเคยเห็นและยังมีล่ามประจำตัว

“ฉันเป็นลูกสาวคุณบุญสนอง มาส่งของให้ค่ะ” อุษาตอบอย่างที่พ่อเคยสอน ทหารล่ามแปลให้ผู้บังคับบัญชาฟัง พวกเขาเลยกำหนัดำงาน ทุกคนสี่หน้าเคร่งเครียด

ผู้บังคับบัญชาก่อคำสั่งเป็นภาษาญี่ปุ่น ทหารล่ามหันมาแปลให้อุษา “เราต้องขอตรวจเธอ”

อุษาแม่ปากแน่น ในตัวอุษาดอนนี้มีจดหมายมากกว่าสิบฉบับ แต่จับตรงเอวก็รู้ว่ายึดกระดาษไว้ในชั้นหลายแผ่น จะยอมให้ตรวจได้อย่างไร

ทหารที่ยืนอยู่ข้างหลังพูดบางอย่างขึ้นมา ดูเหมือนจะมีคำว่า ‘อนนะโนะโกะ’ ที่แปลว่าเด็กผู้หญิง แต่ผู้บังคับบัญชาก็สั่งให้เขาเงียบ อุษายืนนิ่งไม่รู้จะทำอย่างไร มือสองข้างแนบชิดลำตัว

อาซาฮิเห็นอุษายืนนิ่งอยู่ต่อหน้านายพลจึงรีบตรงดิ่งเข้ามา ทำท่าทำ ความเคารพแล้วถามคำถามเป็นภาษาญี่ปุ่น นายพลหันไปตอบ อาซาฮิยกมือขึ้นวางบนไหล่อุษาแล้วพูดประโยคยาว ๆ บรรยายกาศที่ดูตึงเครียดผ่อนคลายลง

อุษาได้ยินคำว่า ‘โทะโมะดาจิ’ แปลว่า เพื่อน อาซาฮิคงบอกว่าอุษาเป็นเพื่อน
ของเขา

นายพลยืนนิ่งหลังฟังอาซาฮิพูดอยู่ครู่หนึ่ง อุษาเห็นขอบหลังคาเรือนไม้
ไผ่ของเซลดยด้านหลังนายพลจู่ ๆ ก็นึกถึงเพลงญี่ปุ่นที่โยชิเคยสอนร้อง จึงหันไป
พูดกับทหารล่าม

“ฉันร้องเพลงญี่ปุ่นได้ด้วย” ทหารล่ามดูแปลกใจแต่ก็หันไปแปลให้ท่าน
นายพลฟัง เขาพยักหน้าอนุญาตให้อุษาร้องเพลง อุษาหายใจเข้าลึก ๆ แล้ว
เริ่มต้นร้องเพลงฟองสบู่เป็นภาษาญี่ปุ่น

ฟองสบู่ลอยไป ลอยไปจนถึงหลังคา

เมื่อไปถึงหลังคาแล้ว ก็แตกสลายไป

ฟองสบู่หายไปแล้ว ยังไม่ถึงไหนก็หายไป

ฟองสบู่เพิ่งเกิด แต่ก็แตกสลายไป

ลม ลมเอ๋ย อย่าพัดเลย ให้ฟองสบู่ลอยไป

เมื่อเด็กหญิงร้องเพลงดูเหมือนว่าทุกการเคลื่อนไหวในบริเวณนั้นหยุด
นิ่งไป เซลดยหยุดมือที่ทำงาน นายพลและทหารด้านหลังก็ตั้งใจฟังเสียงเด็กหญิง
เสียงของอุษาเองก็เหมือนจะลอยขึ้นไปจนถึงหลังคาเรือนไม้ไผ่เหมือนฟองสบู่
และลอยขึ้นไปอีกก่อนจะหายไปใส่อากาศ เสียงเพลงจากเด็กหญิงชาวไทยที่

ทหารญี่ปุ่นได้ยินดูจะสร้างความรู้สึกรังงอย่างให้กับพวกเขา ฟองสบู่ลอยจากในอากาศพาความคิดไปถึงดินแดนที่พวกเขาจากมา

นายพลไม่ตรวจดูษา ก่อนเดินจากไปเขาชมว่าเธอร้องเพลงเพราะมาก

หลังนายพลเดินจากไปอาซาฮิหันมาพูดกับดูษา

“ถ้ามีใครมาขอตรวจ ดูษาบอกเขาว่าเป็นเพื่อนกับผม เธอเป็นเด็กผู้หญิง ทหารจะยุ่งด้วยไม่ได้”

ดูษาพยักหน้าหลายครั้ง อาซาฮิพูดต่อ “พวกผมไว้ใจดูษาจ้งกับบุญสนองซ้งมาก ไม่ยอมให้ใครทำแบบเมื่อกี้ด้วย”

ดูษารู้สึกว่น้ำตาเริ่ม ๆ เริ่มก่อตัวในลำคอ บอกไม่ถูกว่ารู้สึกอย่างไร โลงใจที่นายพลเดินจากไปแล้ว อาซาฮิยังยอมเอาชื่อตัวเองเป็นประกันให้ดูษากับพ่อว่าไว้ใจได้แน่นอน แต่ในขณะที่เดียวกันกระตาดหมายหลายฉบับก็ยังคงอยู่ในฝ่าซ้นของดูษาตอนที่อาซาฮิพูดกับดูษานั้นเอง

อากาศหนาวทำให้มุจลินทร์คิดถึงแม่ แม่ของเธอไม่ชอบอากาศหนาว ต้องนอนห่มผ้าห่มสองซ้น และแม่เป็นคนเตรียมเสื้อกันหนาวไว้ให้มุจลินทร์ใส่ไปโรงเรียน แม่ของมุจลินทร์เป็นแม่บ้าน ทำขนมขายเป็นงานอดิเรก ตอนเช้า

หลังจากส่งมุจลินทร์ไปเรียนก็กลับบ้านมาทำขนม ตอนเย็นไปรับมุจลินทร์จากโรงเรียนแล้วก็กลับมาทำอาหารเย็นให้มุจลินทร์กับพ่อ

แม่เคยทำงานแต่ก็เปลี่ยนงานบ่อย ๆ จนสุดท้ายก็เลิกทำงาน มุจลินทร์จำได้ว่าแม่แต่ตอนที่เธอยังเด็ก แม่ก็มักบ่นเรื่องที่ทำงานให้เธอฟัง ตอนเย็นเมื่อก่อนแม่จะกลับมาทำอาหารเย็นง่าย ๆ ไข่เจียว แกงจืด ผัดผัก พลางบ่นเรื่องที่ทำงานขณะที่มุจลินทร์นั่งทำกรรบ้านในครัว ในห้องครัวจะคอย ๆ มีดลงเพราะพระอาทิตย์ตกดิน รู้ตัวอีกทีแม่ก็ทำกับข้าวเสร็จและเลิกพูดเรื่องที่ทำงาน พอพ่อกลับมาในครัวถึงจะสว่างไสวด้วยแสงจากหลอดไฟ แต่มุจลินทร์รู้สึกว่เรื่องเล่า นั้นผ่านมานานมากแล้ว เหมือนอยู่ในความฝัน

ตอนเช้าแมวสีเทาขดตัวอยู่บนน้ำรั้นหอมรุ่ง มุจลินทร์แะเล่นกับมันก่อนจะเข้าไปในร้าน รู่ ๆ เด็กหญิงก็รู้สึกสงสัย จึงพลิกตัวแมวดูใต้ท้องของมัน มุจลินทร์เจอแมวเทาตัวนี้ตั้งแต่มาที่ปากแพรกครั้งแรก คิดว่าแมวตัวนี้คล้ายแมวที่เคยเห็นมาก่อน แต่รู้ว่าไม่ใช่แมวตัวเดียวกัน เพราะเธอย้อนเวลามาตั้งเจ็ดสิบกว่าปีแล้ว

วันนี้มุจลินทร์ได้รู้ว่าแมวสีเทาตัวนี้ก็มีขนที่เหมือนปานที่ใต้ท้องคล้ายรูปหัวใจ

คืนนั้นเป็นคืนเดือนหงาย ชาวบ้านจัดงานรำวงที่วัด พี่สินีพาอุษากับมูจ
ลินทร์มาด้วยเพราะเด็กหญิงทั้งสองบอกว่าอยากไปดู ในงานมีขนมขายอยู่บ้าง
ทั้งข้าวเกรียบปิ้งกินร้อน ๆ ขนมครก หมูสะเต๊ะ มะยมแช่อิ่มก็มี มีคนเอาเสื้อสาต
มาขาย ไม่มีหนังกลางแปลงที่มูจลินทร์อยากดูเพราะจัดงานกันแค่พอเศรษฐกิจ
จะอำนวย แต่เสียงเพลงที่เปิดทางลำโพงและวัยรุ่นที่แต่งตัวสีสันสดใสออกมารำ
ก็ทำให้ดูรื่นเริงแล้ว

นิลมางานรำวงด้วย แต่เดินหลบ ๆ เพราะยังเกรงจะเจอทหารญี่ปุ่น จน
อุษากับมูจลินทร์ต้องพาไปกินขนมให้ทั้งงานจนอิ่มแปล้

“พวกเธอ ฉันมีเรื่องจะคุยด้วย” มูจลินทร์พูดก่อนทั้งสามจะแยกย้ายกัน
กลับบ้าน แล้วพากันหลบไปนั่งคุยกันแถวใต้ต้นไม้ไม่ให้ใครได้ยิน เด็กกำพร้าสอง
คนและเด็กหญิงที่แอบช่วยเซลยอีกคนปรึกษากันยาวเหยียดเรื่องแผนในวัน
พรุ่งนี้

ก่อนแยกย้ายกันกลับบ้าน ทั้งสามคนนั่งเฝ้ามองดูคนที่กำลังรำวง
ก่อนอุษาจะพูดขึ้นมา

“วันก่อน อาซาอิบอกว่าจะเข้าเป็นเพื่อนฉัน”

ในความมืด ดวงตาของนิลเปลี่ยนไปวูบหนึ่งเมื่อรู้ว่าอุษาพูดถึงทหาร
ญี่ปุ่น แต่มันกลับมาเรียบเฉยแทบจะในทันที ไม่มีใครเห็นอารมณ์เด็กชายที่
เปลี่ยนไป

“พวกเธอคิดว่าเราเป็นเพื่อนกับเขาไหม” อุษากลาม

“เธอหมายถึงใคร” มุจลินทร์ถามกลับ

“พวกเรา กับพวกญี่ปุ่น”

“ฉันไม่” นิลตอบทันที “ถึงฉันจะรอดออกมา แต่เพื่อน ๆ ในค่ายของฉัน
มีคนไม่รอดอีกมาก”

“นั่นสิ... แปลว่าเธอคิดว่าเธอเป็นเพื่อนกับเชลยหรือนิล”

“ใช่ แต่ฉันคงไม่เป็นเพื่อนกับพวกญี่ปุ่น”

“แล้วเธอล่ะลินทร์”

“ไม่รู้สิ... โยชิพูดดีกับฉัน แต่ฉันไม่รู้เลยว่าตอนอยู่ในค่าย เขาอาจจะทำ
ร้ายใครบ้างก็ไม่รู้”

“แล้วเธอล่ะอุษา เธอเป็นเพื่อนกับใครบ้าง” นิลถาม

“ฉันว่า ฉันเป็นเพื่อนกับโยชิกับอาซายิ แต่ไม่ได้เป็นเพื่อนกับญี่ปุ่นทุก
คน”

“แล้วเธอเป็นเพื่อนกับเชลยไหม”

“ฉันเป็นเพื่อนกับเธอไง” อุษษาหันไปตอบนิล ทั้งสามคนหัวเราะเล็กน้อย
เมื่อนึกถึงความหมายนั้น

“ฉันกำลังคิดว่า ฉันทำผิดมาก ๆ กับอาซาฮิ” อุษษาบอก

“ทำไมล่ะ” นิลถาม

“ก็... ฉันอาจจะจะเป็นเพื่อนกับเขา แต่ในใจฉันคงรู้สึกต่อต้านญี่ปุ่นที่ทำให้
โหดร้ายกับเชลย อะไรทำนองนั้น”

“ไม่แปลกหรอก ถ้าเธอรู้สึกว่าเขาทำกับเชลยและกรรมกรโหดร้าย”
นิลบอก

“ฉันอยากให้เชลยอยู่สบายกว่านี้อีกนิด คงไม่รู้สึกต่อต้านญี่ปุ่นอย่างนี้”
อุษาพยายามคิดหาคำตอบ

“ฉันไม่อยากจะให้มีเชลยเลย” นิลบอก

“ฉันไม่อยากจะให้มีสงครามเลยต่างหาก” มุจลินทร์พูด แล้วทั้งสามคนก็
นั่งนิ่งเงียบอีกครั้ง

© childrenlitwu2020

๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

เช้าวันต่อมา มุจลินทร์ตื่นเข้ามาอาบน้ำ แล้วไปช่วยพี่ลีนทำความสะอาดร้านตามปกติ ก่อนจะไปพบอุษาที่ร้าน เมื่อกลับหลังแม่ของอุษา อุษาเอาของที่เตรียมไว้ห่อผ้ามาให้เพื่อน มุจลินทร์เก็บของใส่กระเป๋าเป้ใบที่ติดตัวมา ตั้งแต่วันแรก ทั้งเทียน ไม้ขีดไฟ ผ้าห่มผืนเล็ก อาหารกระป๋องหลายอย่าง และไฟฉายที่อุษายืนยันให้มุจลินทร์เอาไปด้วย

ตอนบ่ายเด็กหญิงทั้งสองนั่งก้มหน้าก้มตาเขียนหนังสืออยู่ในร้านโดยแทบไม่ได้คุยเล่นกับใคร นอกจากคุยกันเองเสียงเบา พอตอนเย็นมุจลินทร์รีบกลับไปร้านหมอรุ่ง ส่วนอุษาเข้าไปช่วยงานในครัวจนค่ำ

คืนนั้นมุจลินทร์ออกมาจากห้องระหว่างที่พี่สันทัด ทั้งกระดาศอธิบาย
เรื่องราวอย่างสั้น ๆ ไว้หนึ่งแผ่น อุซาก็ออกมาจากบ้าน นิลมาสมทบที่หน้าร้าน
หอมรุ่ง แม่วสีเทาอยู่ในอ้อมแขนมุจลินทร์

“เธอแน่ใจนะ” อุซาทถามมุจลินทร์

“มันเป็นตัวเดียวกันไม่ผิดแน่”

ตามที่มุจลินทร์เข้าใจ แม่วในอดีตและปัจจุบันเป็นตัวเดียวกัน
หมายความว่าแม่วอาจจะพาเธอเดินทางผ่านเวลาไปได้ ถ้าเธอลองเดินตามแม่ว
ไปเรื่อย ๆ

“ถ้าไม่เจอทางกลับบ้านก็กลับมาที่นี่แล้วกัน” อุซาบอกเพื่อน

“ได้จ้ะ”

มุจลินทร์ปล่อยแม่วสีเทาลงบนพื้น มันบิดขี้เกียจเล็กน้อยก่อนจะก้าว
เดินไปช้า ๆ จากร้านหอมรุ่งผ่านถนนบนตลาดไปอย่างเงิบเงียบ มันเดินอย่าง
คุ้นเคยกับเส้นทาง ผ่านตลาด ผ่านริมแม่น้ำ จนไปถึงสะพานข้ามแม่น้ำแควที่
สร้างเสร็จแล้ว

อุซากับนิล มองดูเด็กหญิงและแม่วสีเทาค่อย ๆ ก้าวขาข้ามทางรถไฟ
แล้วหายไปในความมืด

หลังจากวันนั้นก็ไม่มีใครได้พบเด็กหญิงชื่อมุจลินทร์อีก แต่แม่วสีเทาก็
ยังแวะเวียนมาในตลาดอยู่เรื่อย ๆ

© childrenlitwu2020

แอมตื่นขึ้นบนรถไฟ รถไฟกำลังจอด แอมนั่งที่นั่งบนรถไฟฝั่งตรงข้าม
กับเที่ยวที่นั่งมา สะพานข้ามแม่น้ำแควทำจากเหล็กที่ไม่เหมือนสะพานอื่นเก่า
ทอดตัวอยู่ด้านหลังของแอม

“แอม ตื่นขึ้นหรือยัง” วีถาม

“เราหลับไปไม่ใช่หรือ” แอมตอบ กระพริบตาปริบ ๆ วีหันไปมองหน้า
ปุยฝ้าย

“เมื่อก็อยู่ ๆ แอมก็เงิบไป ใครถามอะไรก็ไม่ตอบ ไม่พูดด้วย แล้วจู่ ๆ
ก็หยุดเดิน พิมพ์ต้องไปจูงแอมมาขึ้นรถไฟ” ปุยฝ้ายบอก ทั้งปุยฝ้ายและวีดู
กังวล

“เรา...เราปวดหัวนิดหน่อยนะก็เลยไม่อยากพูดอะไร” แยมตอบ

“ไปขอขยาจากครูใหม่แยม” วิวิถาม

“ไม่เป็นไร เราค่อยยังชั่วขึ้นแล้ว” แยมตอบ เหลือบมองพิมพ์ที่ยังนั่งคนเดียวอยู่ที่เก้าอี้แถวข้าง ๆ

แยมเพิ่งรู้ว่าตอนนี้แยมก็นั่งคนเดียวบนรถไฟแล้วเหมือนกัน เพราะปุยฝ้ายกับวิวินั่งอยู่ฝั่งตรงกันข้าม

แต่นั่งเก้าอี้คนเดียวก็สบายดีเหมือนกัน ที่จริงแยมรู้สึกที่แยมจะนั่งกับใครก็ได้ หรือนั่งคนเดียวก็ได้

คุณครูเริ่มเช็คชื่อนักเรียนก่อนรถไฟจะออก

“รักษิกา”

“มาคะ”

“สาวิตรี”

“คะ” พิมพ์ยกมือแล้วใส่หูฟังฟังเพลงต่อ

“มุลินทร”

“คะ” แยมยกมือพร้อมขานรับคุณครู

© childrenlitwu2020

บทส่งท้าย

ขณะที่อุษาและนิลเดินไปส่งมัจฉินทรที่สะพานแม่น้ำแคว นิลพูดกับมัจฉินทรและอุษาอย่างจริงจัง

“ถ้าไม่มีพวกเธอ ฉันอาจไม่มีชีวิตรอดจนตอนนี้

เวลาฝนตกในค่ายลำบากมาก อากาศหนาว แต่ยังต้องทำงานไม่หยุด

เมื่อในค่ายฝนตก ฉันจะคิดเสมอว่า ฉันจะหนีออกไป ฉันต้องมีชีวิตรอด ฉันจะไม่ตายที่นี่

ฉันหวังว่าจะมีคนช่วยชีวิตฉัน ขอขอบคุณพวกเธอมาก”

“ไม่ต้องขอบคุณพวกเราหรอก” มุจลินทร์บอก “ถ้าเป็นเธอ ก็คงทำ
อย่างเราเหมือนกัน”

มุจลินทร์หันไปพูดกับอุษา

“อุษา เธอโกรธฉันไหม”

“โกรธเรื่องอะไร”

“โกรธที่ฉันอ่านสมุดบันทึกของเธอ โดยไม่ได้ขอก่อน” อุษาทำหน้า
แปลกใจ

“ไม่หรอก ฉันคิดว่าเพราะเธอเจอสมุดของฉันด้วย เราจึงได้มาพบกัน
ฉันคิดว่า...” อุษาเงิบไปพักใหญ่

“ตอนฉันเขียน ฉันอยากเขียนให้ใครก็ได้ที่อยากฟังฉันอ่าน พอคนที่มา
อ่านเป็นเธอฉันก็ดีใจ เพราะฉันรู้ว่าเธอตั้งใจอ่านสมุดของฉัน เธอเป็นเพื่อนฉัน
เป็นห่วงฉัน ฉันไม่โกรธเธอหรอก” อุษาบอก “แต่ถ้าใครแอบมาอ่านแล้วเอาไปพูด
เสีย ๆ หาย ๆ ฉันคงโกรธมาก”

“ถ้าฉันกลับบ้านได้จริง ฉันจะไม่ลืมพวกเธอเลย” มุจลินทร์บอก

“ฉันก็เหมือนกัน”

© childrenlitwu2020

สิงหาคม ๒๕๖๓

มุจลินทร์ย้อนนึกถึงเรื่องเมื่อสองปีก่อนอีกครั้ง เมื่อเจอสมุดบันทึกสองเล่มในลิ้นชักโต๊ะเขียนหนังสือ

เล่มหนึ่งเป็นสมุดของเธอเอง เธอเคยคิดว่าแม่แอบเข้ามาในห้องและแอบอ่านในสมุดของเธอ ส่วนอีกเล่มเป็นสมุดบันทึกของเด็กหญิงคนหนึ่ง จากเมื่อเจ็ดสิบกว่าปีก่อน

มุจลินทร์เปิดสมุดของเธอขึ้นมาอ่านตั้งแต่หน้าแรก เมื่อสองปีก่อนเธอมีเรื่องที่กังวลต่างจากปัจจุบันมาก บางเรื่องที่เธอเขียนลงไปก็ทำให้เธอรู้สึกอาย บางเรื่องก็ทำให้เธอรู้สึกเศร้า เมื่อถึงหน้าว่างของสมุดบันทึก เธอหยิบดินสอขึ้นมาอีกครั้ง

บางครั้งเรื่องบางเรื่องทำให้เรารู้สึกว่าอยากลืม แต่การลืมไม่ใช่วิธี
แก้ปัญหา เราจดจำเพื่อที่จะไม่ผิดพลาดอีกครึ่งเหมือนในอดีต

© childrenlitswu2020

